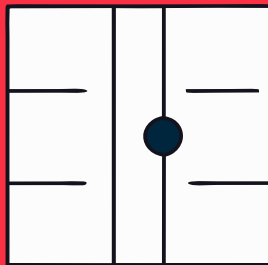
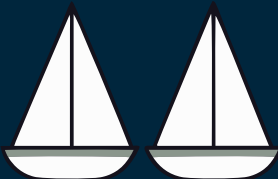

Udhëzues Praktik mbi Qasjen në Drejtësi

TITULLI:

Udhëzues praktik mbi Qasjen në Drejtësi

VITI I BOTIMIT:

2024

PUBLIKUAR NGA:

Lëvizja FOL

WEBSITE:

www.levizjafol.org

ADRESA:

Andrea Gropa nr.35, Prishtinë 10000, Republika e Kosovës

*Ky publikim financohet nga Bashkimi Evropian. Përmbajtja e tij është përgjegjësi vetëm e Lëvizjes FOL nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian.

E drejta e autorit © 2024.Lëvizja FOL. Të gjitha të drejtat e rezervuara. Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të riprodhohet, ruhet në një sistem rrikthimi, ose të transmetohet, në çfarëdo forme ose me çfarëdo mjeti, elektronik, mekanik, fotokopjues, incizues ose ndryshe, pa pëlqimin paraprak me shkrim të publikuesit.

Përmbajtja

1. Hyrje	05
1. Qëllimi dhe rëndësia e udhëzuesit	06
2. Pasqyrë e Qasjes në Drejtësi në Kosovë	06
3. Si mund t'ju ndihmojë ky udhëzues	07
4. Vështrim i shkurtër i Sistemit të Drejtësisë së Kosovës	07
5. Institucionet kryesore ligjore dhe rolet e tyre	09
Gjykatat	12
Prokurorët	16
Policia	18
Avokatët	19
Institucioni i Avokatit të Popullit	21
Agjencia e Ndhmës Juridike Falas	24
6. Shpjegimi i proceseve të thjeshtuara ligjore	29
1. Procedura penale:	30
2. Çështjet civile: Zgjidhja e mosmarrëveshjeve	32
3. Çështjet Administrative: Vendimet e Qeverisë të Kontestuara	34
7. Kuptimi i të drejtave tuaja në procesin gjyqësor	37
Pse është e rëndësishme?	38
8. Si t'i ushtroni të drejtat tuaja në mënyrë efektive?	39
9. Të drejtat tuaja ligjore në një proces gjyqësor	43
E drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm:	44
Të drejtat për të akuzuarit për krim	46
E drejta juaj për liri dhe siguri:	48
E drejta juaj për të sfiduar vendimet	50
E drejta që të mos gjykohet dy herë për të njëjtin krim	52
Mbrojtja gjyqësore e të drejtave	53
Koncepti i interpretimit të dispozitave të të drejtave të njeriut	55
Parimi i ligjshmërisë dhe proporcionalitetit në çështjet penale	56
10. Roli i qytetarëve në promovimin e drejtësisë	59
1. Rëndësia e Angazhimit Qytetar në Sistemin e Drejtësisë	61
2. Si të raportoni çështjet dhe të merrni pjesë në reformat ligjore	62
3. Përfshirja e të rinjve në iniciativat për drejtësi	63
11. Drejtoria e ndihmës juridike dhe burimeve	65
1. Klinika Ligjore	66
2. Organizatat joqeveritare (OJQ)	66
3. Portale Online për Informacion Ligjor	67
4. Gazeta Zyrtare e Kosovës	67
5. Faqja në internet e Këshillit Gjyqësor të Kosovës	67
6. Faqja e internetit e Agjencisë për Ndhmë Juridike Falas	68
Shtojcat: Mjetet dhe burimet praktike	70

Hyrje

1

Qëllimi dhe rëndësia e udhëzuesit

Qasja në drejtësi është një parim themelor i shtetit të së drejtës, duke siguruar që individët të mund të mbrojnë të drejtat e tyre dhe të zgjidhin mosmarrëveshjet sipas një procesi të drejtë ligjor. Në Kosovë, si në çdo shoqëri që përpiket për qeverisje demokratike dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut, qasja në drejtësi shërben si gur themeli për paqen, sigurinë dhe prosperitetin. Pavarësisht progresit të rëndësishëm në zhvillimin e kornizave ligjore dhe të drejtësisë, sfidat mbeten në bërjen e sistemit të drejtësisë plotësisht të qasshëm dhe të përgjegjshëm ndaj nevojave të të gjithë qytetarëve.

Ky udhëzues është zhvilluar me qëllim të tejkalimit të boshllëkut ndërmjet qytetarëve të Kosovës dhe sistemit të tyre të drejtësisë. Udhëzuesi synon të çmitizojë proceset ligjore, të qartësojë të drejtat e qytetarëve dhe të sigurojë informacion praktik për orientimin në sistemin gjyqësor. Duke fuqizuar individët me njohuri dhe burime, ky udhëzues luan një rol vendimtar në promovimin e shkrim-leximit ligjor, nxitjen e kulturës së ligjshmërisë dhe inkurajimin e angazhimit aktiv qytetar.

Mendoni për këtë udhëzues si një hartë për t'ju ndihmuar të orientoheni në botën e drejtësisë në Kosovë. Ashtu si çdo hartë, është këtu për t'ju treguar rrugën, për t'ju ndihmuar të shmangni humbjen dhe për t'u siguruar që të arrini destinacionin tuaj - në këtë rast, duke kuptuar të drejtat tuaja ligjore dhe mënyrën se si t'i përdorni ato. Pavarësisht nëse jeni përballur me një çështje ligjore më parë apo jo, duke ditur më shumë se si funksionojnë gjërat mund t'ju japë besim dhe t'ju ndihmojë të mbronin veten dhe të tjerët.

2

Pasqyrë e Qasjes në Drejtësi në Kosovë

Sistemi i drejtësisë në Kosovë ka pësuar reforma të gjera që synojnë krijimin e një drejtësie të drejtë, efikase dhe të qasshme për të gjithë. Këto reforma udhëhiqen nga aspiratat për të forcuar demokracinë, për të mbrojtur të drejtat e njeriut dhe për t'u përfaqësuar me standardet evropiane. Pavarësisht këtyre përpjekjeve, qasja në drejtësi mbetet një sfidë për shumë, veçanërisht për grupet e cenushme, duke përfshirë gratë, të pafavorizuarit ekonomikisht dhe të rinjtë. Pengesat si ndërjegjësimi i kufizuar ligjor, perceptimi i proceseve ligjore si të komplikuar dhe mosbesimi në drejtësinë dhe efikasitetin e sistemit të drejtësisë kontribuojnë në këtë sfidë.

Për të trajtuar këto çështje, Kosova ka parë zhvillimin e mekanizmave dhe iniciativave të ndryshme që synojnë përmirësimin e shkrim-leximit ligjor, ofrimin e ndihmës juridike falas ose të përballeshme, dhe rritjen e transparencës dhe llogaridhënies së organeve gjyqësore dhe prokuroriale. Këto përpjekje janë thelbësore për të siguruar që drejtësia nuk është thjesht një e drejtë teorike, por një realitet praktik për çdo qytetar.

Nëse thjeshtohet, sistemi i drejtësisë i Kosovës – gjykatat, prokurorët, policia, avokatët e kështu me radhë – është si një makinë e madhe që supozohet të funksionojë për të gjithë. Por ndonjëherë, ndihet e ndërlikuar dhe e largët, veçanërisht nëse nuk jeni avokat. Ju mund të pyesni veten se si të filloni një çështje ligjore, kush mund t'ju ndihmojë me një problem ligjor, ose cilat janë të drejtat tuaja. Ndonëse është bërë shumë për ta bërë sistemin e drejtësisë më të mirë dhe më të arritshëm, ne e dimë se nuk është i përkryer. Ky udhëzues është këtu për ta bërë atë sistem që ju ta ndieni atë më afër dhe të jetë më i qartë për ju, pavarësisht se kush jeni.

3

Si mund t'ju ndihmojë ky udhëzues

Ky udhëzues është krijuar për të shërbyer si një burim gjithëpërfshirës, por i qasshëm për qytetarët e Kosovës. Udhëzuesi është projektuar për të:

- Siguruar një pasqyrë të qartë dhe koncize të sistemit të drejtësisë në Kosovë, duke përfshirë institucionet kryesore dhe rolet e tyre në procesin ligjor.
- Përvijuar të drejtat themelore ligjore për të cilat duhet të jetë i vetëdijshëm çdo qytetar dhe si mund të ushtrohen këto të drejta brenda sistemit të drejtësisë.
- Ofrojë udhëzime se si individët mund të kontribuojnë në promovimin e drejtësisë, duke përfshirë angazhimin qytetar dhe përpjekjet për të luftuar korrupsionin.
- Përfshirë një drejtori të ndihmës juridike dhe burimeve, duke e bërë më të lehtë për qytetarët të kërkojnë dhe të marrin mbështetje ligjore kur është e nevojshme.

Duke e paraqitur këtë informacion në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe të kuptueshme, udhëzuesi synon t'ju fuqizojë ju, lexuesin, me njohuritë dhe besimin për t'u angazhuar në mënyrë efektive me sistemin e drejtësisë. Pavarësisht nëse po kërkonit të mbronit të drejtat tuaja, të zgjidhni një mosmarrëveshje ose të kontribuoni në përpjekjet e vazhdueshme për të përmirësuar proceset ligjore dhe gjyqësore në Kosovë, ky udhëzues është këtu për t'ju mbështetur në atë rrugëtim.

Në faqet në vijim, do të gjeni informacion të detajuar dhe këshilla praktike të përshtatura për t'ju ndihmuar të lundroni në kompleksitetin e sistemit të drejtësisë. Duke përmirësuar të kuptuarit tuaj për proceset ligjore dhe burimet në dispozicion, ne shpresojmë të nxisim një kulturë juridike më të drejtë, transparente dhe pjesëmarrëse në Kosovë.

- Qëllimi dhe rëndësia e udhëzuesit
- Pasqyrë përgjithshme e qasjes në drejtësi në Kosovë
- Si mund t'ju ndihmojë ky udhëzues

4

Vështrim i shkurtër i Sistemit të Drejtësisë së Kosovës

Sistemi i drejtësisë në Kosovë është krijuar për të mbështetur ligjin dhe rendin, për të zgjidhur mosmarrëveshjet dhe për të siguruar që drejtësia të shërbehet në mënyrë të drejtë dhe efikase. Ai përfshin një sërë institucionesh, nga gjykatat dhe policia te ofruesit e ndihmës juridike, që punojnë së bashku për të mbrojtur të drejtat e qytetarëve dhe për të ruajtur harmoninë shoqërore. Ky sistem bazohet në parimet e demokracisë, sundimit të ligjit dhe të drejtave të njeriut, duke u përpjekur të jetë i qasshëm për të gjithë qytetarët, pavarësisht nga prejardhja apo mjetet e tyre.

Mendoni për sistemin e drejtësisë së Kosovës si një ekip i madh që punon së bashku për t'u siguruar që të gjithë të luajnë sipas rregullave, dhe kur nuk e bëjnë, punojnë duke ndihmuar për të zgjidhur gjërat në mënyrë të drejtë. Ky ekip përfshin lojtarë të ndryshëm, secili me një rol të veçantë, duke punuar për të siguruar që drejtësia të mos jetë vetëm një fjalë në librat e ligjit, por një gjë e vërtetë që njerëzit mund të shohin dhe ndjejnë.

5

Institucionet kryesore ligjore dhe rolet e tyre

Gjykatat

Sistemi i drejtësisë së Kosovës është si një pemë me shumë degë. Ky sistem është krijuar për të siguruar që ligjet të ndiqen, mosmarrëveshjet të zgjidhen në mënyrë të drejtë dhe të mbrohen të drejtat. Në zemër të sistemit të drejtësisë janë gjykatat, ku zgjidhen mosmarrëveshjet dhe jepet drejtësia. Gjykatat në Kosovë ndryshojnë nga gjykatat lokale që trajtojnë rastet e vogla deri te gjykatat më të larta që merren me çështje më të rëndësishme, duke përfshirë ankimimet. Çdo gjykatë është e specializuar në lloje të caktuara çështjesh, duke siguruar ekspertizë dhe drejtësi në trajtimin e çështjeve ligjore.

Gjykatat janë ato ku zgjidhen mosmarrëveshjet dhe merren vendime për çështje juridike. Ato ndahen në nivele të ndryshme, si shkallët në një shkallë, secila me rolin e vet:

- **Gjykatat Themelore:** Mendoni për këto si themel. Ato janë hapi i parë ku nisnin shumica e çështjeve ligjore. Kosova ka shtatë (7) Gjykata Themelore të shpërndara nëpër rajone të ndryshme, ku secila mbulon komuna specifike. Përveç kësaj, çdo Gjykatë Themelore ka degët e saj që mbulojnë territorin e qyteteve/qytezave më të vogla.

Këto gjykata trajtojnë një gamë të gjerë çështjesh, nga kontratat dhe mosmarrëveshjet familjare e deri te krimet e vogla dhe ato më të rënda. Nëse keni

dorëzuar ose dorëzoni një çështje para gjykatës për herë të parë, Gjykata Themelore dhe/ose Dega e saj janë vendi i duhur për ta bërë këtë.

i

Informacione shtesë të dobishme: Gjykatat janë të hapura çdo ditë pune (e hënë - e premte) nga ora 08.00 deri në orën 16.00.

Ju mund t'i paraqisni kërkesat tuaja gjykatës drejtpërdrejt (në ditët dhe orët e punës) ose me postë. Dita në të cilën e keni dorëzuar parashtresën tuaj në shërbimin postar/postë, do të konsiderohet si ditë e dorëzimit pa varësisht se kur e merr gjykata.

Më shumë informacion rreth sistemit të gjykatave mund të gjeni në linkun e mëposhtëm: <https://www.gjyqesori-rks.org>

Mund të gjeni më shumë informacion rreth gjykatave në Aneksin 1.

- **Gjykata e Apelit:** Ky është hapi tjetër në shkallë. Nëse dikush nuk pajtohet me një vendim të marrë nga Gjykata Themelore, ai mund ta çojë rastin e tij në Gjykatën e Apelit. Kjo gjykatë shqyrton vendimet e gjykatave themelore për t'u siguruar që gjithçka është bërë në mënyrë korrekte. Ekziston vetëm një Gjykatë e Apelit dhe ajo ka juridiksion për tërë Kosovën.

i

Informacione shtesë të dobishme: Adresa e Gjykatës së Apelit është në Pallatin e Drejtësisë, Objekti B, Lagjja "Prishtina e Re", 10,000, Prishtinë, Kosovë. Më shumë informacion rreth Gjykatës së Apelit mund të gjeni këtu: <https://apeli.gjyqesori-rks.org>

- **Gjykata Supreme:** Gjykata Supreme është në krye, autoriteti më i lartë në sistemin e drejtësisë së Kosovës. Ajo trajton çështjet si arbitër përfundimtar kur dikush nuk pajtohet me vendimet e gjykatave më të ulëta. Gjykata Supreme gjithashtu siguron që ligjet të interpretohen dhe zbatohen në mënyrë konsistente në mbarë Kosovën. Ekziston vetëm një Gjykatë Supreme dhe ajo ka juridiksion për tërë Kosovën.

i

Informacione shtesë të dobishme: Adresa e Gjykatës Supreme është në adresën e Pallatit të Drejtësisë, Objekti E, Lagjja "Prishtina e Re", 10,000, Prishtinë, Kosovë. Më shumë informacion rreth Gjykatës Supreme mund të gjeni këtu: <https://supreme.gjyqesori-rks.org>

- **Gjykata Kushtetuese:** Shërben si një shtresë tjetër garancie për të drejtat tuaja. Nëse jeni përballur me padrejtësi apo parregullsi në gjykatat më të ulëta, mund të paraqisni një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese për të kërkuar mbrojtjen e të drejtave tuaja të mbrojtura me Kushtetutë. Megjithatë, ekzistojnë disa kritere që çështja juaj të shqyrtohet para kësaj gjykatë, duke përfshirë, por pa u kufizuar në: të keni shteruar mjetet e tjera juridike për të kërkuar mbrojtjen e të drejtave dhe të paraqisni kërkesën tuaj brenda afateve të caktuara.

Është e rëndësishme të dini se Gjykata Kushtetuese, **nuk** vendos për themelin e çështjes suaj. Pra, për shembull, ju nuk mund të kërkonti pagesën e borxhit nga një kontratë në Gjykatën Kushtetuese. Ajo që mund të bëni është që, pasi të keni kërkuar drejtësi në gjykata të tjera për atë borxh dhe të jeni përballur me parregullsi procedurale ose ligjore, t'i drejtoheni Gjykatës Kushtetuese për të kërkuar mbrojtjen e të drejtës suaj për gjykim të drejtë dhe/ose të drejtës së pronës në rastin në fjalë. Për më tepër, nëse besoni se një ligj që po zbatohet në një proces gjyqësor ku jeni pjesë është jokushtetues, mund të kërkonti nga secila gjykatë t'ia referojë atë ligj Gjykatës Kushtetuese për shqyrtim.

i

Informacione shtesë të dobishme: Gjykata Kushtetuese ndodhet në Rr."Perandori Justinian", nr. 44. 10000 Prishtinë, Kosovë. Më shumë informacion për Gjykatën Kushtetuese mund të gjeni këtu: <https://gjk-ks.org>.

Prokuroritë

Në Kosovë, Prokurori i Shtetit luan një rol jetik në ruajtjen e drejtësisë. Është një institucion i pavarur i ngarkuar me përgjegjësinë për të nxjerrë në gjyq individë të akuzuar për kryerjen e krimeve. Kjo do të thotë se nëse dikush shkel ligjin, Prokurori i Shtetit punon për të siguruar që ata të mbahen përgjegjës.

Prokurorët janë përgjegjës për ndjekjen penale të çështjeve penale në emër të shtetit. Ata punojnë ngushtë me policinë për të hetuar krimet, për të mbledhur prova dhe për të ngritur akuza kundër të dyshuarve. Synimi i tyre është të provojnë fajësinë e të akuzuarit duke siguruar që procesi i gjyqimit të jetë i drejtë dhe të respektojë të drejtat e të gjitha palëve të përfshira.

Çfarë bëjnë prokurorët?

- **Ndjekja penale:** Prokurorët janë përgjegjës për hetimin e krimeve, për të vendosur se kur do të ngrenë akuza dhe për të paraqitur prova në gjykatë për të provuar fajësinë e të akuzuarit.
- **Mbrojtja e të drejtave:** Ata mbrojnë të drejtat e viktimave, dëshmitarëve dhe të pandehurve, duke siguruar që drejtësia t'u shërbejë të gjithëve të përfshirë në një rast.
- **Bashkëpunimi Ndërkombëtar:** Prokurori i Shtetit gjithashtu punon me autoritetet nga vendet e tjera për të luftuar krimet që kalojnë kufijtë.

Struktura e Prokurorive

- **Kryeprokuroria e Shtetit:** Kjo është zyra e nivelit të lartë me autoritet në mbarë Kosovën. Ai mbikëqyr të gjithë sistemin prokurorial dhe bashkëpunon me subjektet ndërkombëtare. Më shumë informacion për Zyrën e Kryeprokurorit të Shtetit mund të qaseni këtu: <https://prokuroria-rks.org/psh/zyra-e-kryeprokurorit/372>
- **Prokuroria e Apelit:** Kjo zyrë merret me ankesat, duke shqyrtuar çështjet për të siguruar zbatimin korrekt të ligjit. Më shumë informacion rreth Prokurorive të Apelit mund të gjeni këtu: <https://prokuroria-rks.org/psh/prokuroria-e-apelit/336/per-ne>
- **Prokuroria Speciale:** E specializuar për disa lloje krimesh, kjo zyrë funksionon sipas rregullave të veta. Më shumë informacion mbi Prokurorinë Speciale mund të qaseni këtu: <https://prokuroria-rks.org/psh/prokuroria-speciale/43/pr-ne>
- **Prokuroritë Themelore:** Të vendosura në mbarë Kosovën, këto zyra trajtojnë lëndët në fazat e tyre fillestare. Më shumë informacion për Prokuroritë Themelore mund të gjeni këtu: <https://prokuroria-rks.org/psh/prokurorit-themelore/353/pr-ne>

i

Informacione shtesë të dobishme: Më shumë informacion rreth Sistemit Prokurorial mund të gjeni këtu: <https://prokuroria-rks.org/psh> . Modele të ndryshme ligjore nga procedura penale mund të gjenden këtu: https://ad.rks-gov.net/media/Doracak%20dhe%20Udhëzues/shkresaalb_.pdf

Policia

Policia e Kosovës luan një rol vendimtar në ruajtjen e rendit publik, parandalimin e krimit dhe zbatimin e ligjit. Ata janë shpesh pika e parë e kontaktit në sistemin e drejtësisë, duke iu përgjigjur incidenteve, duke hetuar krimet dhe duke arrestuar të dyshuarit bazuar në prova. Policia punon nën mbikëqyrjen e autoriteteve civile (Ministria e Punëve të Brendshme), duke siguruar që veprimet e tyre të përputhen me standardet ligjore dhe etike. Policia ka stacionet e saj në mbarë Kosovën dhe operon në tetë (8) stacione/drejtori regjionale.

i

Informacion shtesë i dobishëm: Nëse keni ndonjë lloj problemi që përfshin dyshimin për një krim ose dëshironi të raportoni një krim ose aktivitet tjetër të paligjshëm, mund ta bëni këtë duke informuar Policinë. Policinë mund ta kontaktoni në numrat e mëposhtëm: 192 ose 080019999. Numrat e telefonit të secilit stacion mund t'i gjeni këtu: <https://www.kosovopolice.com/numrat-e-stacioneve-policore> . Ju gjithashtu mund të raportoni aktivitete të tilla duke shkruar drejtpërdrejt në stacionin më të afërt të policisë.

Nëse policia ju thërret si të dyshuar për një krim, ju keni të drejtën e një avokati dhe të flisni gjuhën tuaj dhe të keni një përkthyes nëse gjuha juaj nuk flitet në procedurë.

Avokatët

Avokatët mbrojtës ose avokatët ofrojnë përfaqësim ligjor dhe këshilla për individët dhe organizatat e përfshira në procedurat ligjore. Ata mbrojnë të drejtat e klientëve të tyre, qoftë në çështje penale, mosmarrëveshje civile apo çështje administrative. Avokatët luajnë një rol jetik në sigurimin e qasjes në drejtësi, veçanërisht për ata që nuk mund të përballojnë financiarisht përfaqësimin ligjor.

Si ju shërbejnë avokatët?

- **Ndihma Juridike:** Avokatët ofrojnë një sërë shërbimesh duke përfshirë dhënien e këshillave ligjore, hartimin e dokumenteve si kontratat dhe testamentet, përfaqësimin e klientëve në gjykatë dhe ndihmën për të zgjidhur mosmarrëveshjet në mënyrë paqësore. Ata janë avokatët tuaj, duke siguruar që zëri juaj të dëgjohet dhe të drejtat tuaja të mbrohen në çështjet ligjore.
- **Pavarësia profesionale:** Avokatët punojnë në mënyrë të pavarur, që do të thotë se ata u japin përparësi nevojave dhe interesave të klientëve të tyre, duke marrë vendime të paanshme për t'u shërbyer atyre më së miri.

Puna me një avokat:

- **Zgjedhja e Përfaqësimit Ligjor:** Ju keni lirinë të zgjidhni avokatin tuaj. Megjithatë, në raste të caktuara, ligji ose OAK mund të caktojë një avokat për të siguruar që të gjithë të kenë qasje në përfaqësimin ligjor.
- **Konfidencialiteti:** Ndërveprimet tuaja me një avokat janë private. Avokatët janë të detyruar nga një kod i etikës¹ për të mbajtur konfidenciale informacionin për klientët dhe çështjet e tyre.
- **Të drejtat tuaja:** Nëse besoni se një avokat nuk ju ka përfaqësuar siç duhet ose në mënyrë etike, ju mund ta raportoni këtë tek Oda e Avokatëve të Kosovës, e cila do të hetojë dhe do të ndërmarrë veprimet e duhura nëse është e nevojshme.

Pse kanë rëndësi avokatët?

Avokatët luajnë një rol vendimtar në sistemin e drejtësisë. Duke ofruar këshilla dhe përfaqësim ligjor të ekspertëve, ata ndihmojnë për të siguruar që individët dhe bizneset të mund të lundrojnë në mënyrë efektive sfidat ligjore. Pavarësisht nëse keni të bëni me një çështje ligjore personale, një mosmarrëveshje biznesi ose ndonjë gjë tjetër të ngjashme, avokatët janë çelësi për arritjen e drejtësisë dhe mbrojtjen e të drejtave tuaja.

i

Informacione shitesë të dobishme: Lista e avokatëve të licencuar mund të gjendet këtu: <https://www.oak-ks.org/avokatet>
Dokument i zyrtar që përcakton shumat dhe tarifat për shërbimet e avokatëve mund të gjendet këtu: <https://www.oak-ks.org/en/tarifa>

¹ Kodi i etikës profesionale të avokatëve, i disponueshëm këtu: https://www.oak-ks.org/assets/cms/uploads/files/Kodi%20etikës/1_818392.pdf

Institucioni i Avokatit të Popullit

Në Kosovë, Avokati i Popullit është avokati juaj për të drejtat dhe liritë. Ky institucion i pavarur ndërhyh kur mendoni se të drejtat tuaja janë shkelur nga autoritetet publike, institucionet ose ndonjë organizatë që kryen detyra publike. Pavarësisht nëse është një veprim që ata kanë ndërmarrë, një dështim për të vepruar ose sjellje e pahijshme, Avokati i Popullit është aty për të hetuar dhe për të ndihmuar në korrigjimin e situatës.

Si mund t'ju ndihmojë Avokati i Popullit?

- **Heton ankesat:** Nëse besoni se të drejtat tuaja janë shkelur, mund t'i drejtoheni Avokatit të Popullit. Ata hetojnë ankesat kundër autoriteteve publike për të siguruar që të drejtat tuaja themelore mbrohen.
- **Promovon barazinë:** Përveç trajtimit të ankesave, Avokati i Popullit punon për të promovuar dhe mbështetur trajtimin e barabartë për të gjithë, pa diskriminim.
- **Edukon për të Drejtat:** Institucioni gjithashtu luan një rol vendimtar në informimin e publikut për të drejtat e njeriut, duke synuar parandalimin e shkeljeve përpara se ato të ndodhin.

Ekipi prapa institucionit

Institucioni i Avokatit të Popullit përbëhet nga Ombudspersoni, pesë zëvendës të Ombudspersonit dhe anëtarë të përkushtuar të stafit. Secili luan një rol të rëndësishëm në hetimin e ankesave, promovimin e të drejtave dhe sigurimin e funksionimit të mirë dhe efektiv të institucionit.

Si t'i qasemi Avokatit të Popullit

- **Paraqitja e një anese:** Ju mund të bëni një ankesë nëse mendoni se të drejtat tuaja janë shkelur. Zyra e Avokatit të Popullit do të shqyrtojë rastin tuaj, do të vendosë për mënyrën më të mirë të veprimit dhe mund të hetojë për të gjetur një zgjidhje.
- **Konfidencial dhe i pavarur:** Avokati i Popullit vepron në mënyrë të pavarur nga qeveria, duke siguruar një qasje të paanshme për çdo rast. Ankesat tuaja dhe detajet e hetimit trajtohen në mënyrë konfidenciale.

Kompetencat e Avokatit të Popullit

- **Kompetenca të gjera hetimore:** Ombudspersoni mund të shqyrtojë shkelje të ndryshme të të drejtave të njeriut, duke ofruar rekomandime dhe ndërmjetësime për zgjidhjen e çështjeve.
- **Mekanizmi Parandalues Kombëtar:** Ombudspersoni gjithashtu punon për të parandaluar torturën dhe trajtimet e tjera mizore, me autoritetin për të kryer vizita të rregullta dhe të paparalajmëruara në vendet e ndalimit.

Nga autoritetet dhe institucionet publike kërkohet që të bashkëpunojnë me Ombudspersonin gjatë hetimeve. Kjo përfshin sigurimin e informacionit të nevojshëm dhe lehtësimin e qasjes në ambientet dhe dokumentet përkatëse. Prandaj, Institucioni i Avokatit të Popullit është një gur themeli i përkushtimit të Kosovës për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut. Duke adresuar ankesat, duke promovuar barazinë dhe duke punuar drejt një shoqërie të barabartë dhe të drejtë, Ombudspersoni luan një rol vendimtar në garantimin e respektimit dhe mbrojtjes së të drejtave të të gjithë kosovarëve.

i

Informacione shtesë të dobishme: Selia e Avokatit të Popullit gjendet në adresën e mëposhtme:

Rr. " Migjeni " nr. 21, 10000, Prishtinë, Kosovë.

Avokatin e Popullit mund ta telefononi në numrat e mëposhtëm:

0800 15555; +383 (0) 38 223 782; +383 (0) 38 223 783;+383 (0) 38 223 784; dhe +383 (0) 38 223 789 ose kontaktoni me email në: info.oik@oik-rks.org

Më shumë informacion rreth Avokatit të Popullit mund të gjeni këtu: <https://oik-rks.org> .

Ju mund të paraqisni një ankesë elektronike duke përdorur këtë lidhje: <https://oik-rks.org/formulari-i-ankeses/>

Informacionet e kontaktit të selisë së Avokatit të Popullit dhe zyrave të tij rajonale mund t'i gjeni në linkun e mëposhtëm: <https://oik-rks.org/kontakte/>

Agjencia e Ndhmës Juridike Falas

Ju keni një problem ligjor, por nuk keni mundësi të paguani për një avokat? Kushtetuta e Republikës së Kosovës dhe Ligji ju garantojnë të drejtën për ndihmë juridike falas.

Ndihma Juridike Falas në Kosovë ofrohet nga Agjencia për Ndhmë Juridike Falas, e cila është një institucion publik i pavarur që ofron ndihmë juridike falas në fushën civile, penale, administrative dhe kundërvajtëse për të gjithë qytetarët e Republikës së Kosovës, pavarësisht nga prejardhje e tyre kombëtare apo përkatësia etnike, raca, ngjyra, gjuha, feja ose përkatësia politike, identiteti gjinor, orientimi seksual, statusi shëndetësor, paaftësia, shtetësia, ose vendbanimi.

Ndihma juridike falas do të thotë që ju keni të drejtë të merrni informacione dhe këshilla juridike për procedurat gjyqësore, hartimin e parashtrësave dhe përfaqësimin para gjykatave dhe organeve të tjera.

Ju mund të jeni përfitues i ndihmës juridike falas nëse plotësoni disa kushte:

- Ju jeni shtetas me banim në territorin e Republikës së Kosovës, person me qëndrim të përkohshëm në Republikën e Kosovës, një nga personat e tjerë të caktuar me ligj ose ligj ndërkombëtar që e obligon Republikën e Kosovës ose një nga personat të cilëve u është dhënë ndihma juridike të parashikuara në bazë të parimit të reciprocitetit.
- Ju nuk keni të ardhura materiale ose nuk keni të ardhura mujore më të ulëta se paga mesatare në Kosovë, jetoni me asistencë sociale ose jeni pensionist.
- Aplikimi juaj bazohet në prova, ka një vlerë reale dhe ka një perspektivë suksesi.

Nëse konsideroni se i përmbushni kushtet e lartpërmendura, ju lutemi kontaktoni zyrën më të afërt për ndihmë juridike falas dhe dorëzoni kërkesën tuaj. Nëse aplikimi juaj bazohet në ligjet në fuqi të Republikës së Kosovës, zyrtarët e zyrës për ndihmë juridike falas e iniciojnë procedurën dhe ju ofrojnë ndihmë juridike falas.

Kur aplikoni për ndihmë juridike falas, duhet të keni me vete dokumentet tuaja personale si dhe dokumentacionin mbështetës që vërteton gjendjen tuaj financiare dhe statusin tuaj social.

Pasi të aplikoni për ndihmë juridike falas, Zyra e Ndhmës Juridike Falas merr një vendim për të pranuar ose refuzuar kërkesën tuaj. Vendimi për miratimin ose refuzimin e aplikimit merret brenda 5 ditëve pune nga dita e paraqitjes së dokumentacionit të plotësuar.

Nëse kërkesa juaj për ndihmë juridike falas refuzohet, ju keni të drejtë të bëni një ankesë, e cila duhet t'i drejtohet Komisionit të Ankesave brenda 8 ditëve nga dita e marrjes së vendimit për refuzimin e ndihmës juridike falas.

Llojet e ndihmës që mund të merrni

- **Këshilla dhe informacione:** Mësoni për të drejtat tuaja ligjore dhe çfarë hapash duhet të ndërmerrni në situatën tuaj.
- **Ndihmë për dokumentet:** Merrni ndihmë për plotësimin e formularëve dhe shkrimin e dokumenteve ligjore.
- **Përfaqësimi ligjor:** Kërkoni një avokat të flasë për ju në gjykatë për çështje civile (si divorcet ose mosmarrëveshjet pronësore), administrative, kundërvajtje dhe penale.

Si të merrni ndihmë juridike falas

- **Aplikoni:** Duhet të plotësoni një aplikim. Kjo zakonisht mund të bëhet në zyrën më të afërt për ndihmë juridike falas.
- **Plotësimi i kriterëve:** Situata juaj do të rishikohet për të parë nëse kualifikoheni bazuar në situatën tuaj financiare, llojin e çështjes ligjore që keni dhe sa i fortë është rasti juaj.
- **Ndihmë urgjente:** Nëse keni nevojë të menjëhershme, si për shembull të ndaleni nga policia, mund të merrni ndihmë menjëherë, pavarësisht nga gjendja juaj financiare.

i

Informacione shtesë të dobishme: Më shumë informacion mbi Agjencinë për Ndihmë Juridike Falas mund të gjeni këtu: <https://anjf.rks-gov.net>
 Selia e Agjencisë gjendet në Rr. " Zenel Salihu " Nr.30, 10000, Prishtinë, Kosovë.
 Mund të kontaktoni Agjencinë për Ndihmë Juridike Falas në: 038 200 18 941; 080011777, ose me email në: info.ANJF@rks-gov.net
 Informacione të detajuara kontakti për Agjencinë dhe zyrat e saj rajonale mund të gjenden këtu: <https://anjf.rks-gov.net/page.aspx?id=1,8>

Ndihma juridike falas e ofruar nga OSHC-të:

Organizatat e Shoqërisë Civile (OSHC) shpesh operojnë klinika të ndihmës juridike, duke ofruar burime dhe mbështetje shtesë për individët që kërkojnë drejtësi. Këto klinika mund të specializohen në fusha si ligji familjar, të drejtat pronësore dhe të drejtat e njeriut, duke ofruar këshilla dhe ndihmë të ekspertëve për ata që kanë nevojë. Disa nga OSHC-të me përvojë në Kosovë janë si në vijim:

- **Qendra për Avokim për Kulturë Demokratike (ACDC)** - Bashkëpunimi ndërmjet komuniteteve joshumicë në veri të Kosovës dhe Agjencisë për Ndihmë Juridike Falas për të përmirësuar kushtet për mbrojtësit e të drejtave të njeriut dhe cilësinë e shërbimeve të ofruara nga Agjencia.
KONTAKT: TELEFON: +383 (0) 044 539 852 +381 (0) 064 11 77 871

- **Qendra për Ndihmë Juridike dhe Zhvillim Rajonal (CLARD)** - Ofron ndihmë ligjore dhe sociale dhe këshillim për personat e zhvendosur brenda vendit, refugjatët, të kthyerit, pakicat dhe grupet e cënueshme.
KONTAKT: TELEFON: +383 (0) 45 815 289 +383 (0) 44 169 508

- **Programi për të Drejtat Civile - Kosovë (CRP/K)** - Ofron ndihmë ligjore dhe këshillim falas për individët që konsiderohen të cënueshëm në ushtrimin e të drejtave të tyre civile, p.sh., azilkërkuetit, refugjatët, personat në rrezik të pashtetësisë, të kthyerit dhe personat me HIV/AIDS.
KONTAKT: TELEFON: +383 (0) 38 243 610

- **Instituti i Kosovës për Drejtësi (IKD)** - Ofron ndihmë juridike dhe këshillim juridik falas për qytetarët, duke u fokusuar tek ata nga shtresat e cënueshme.
KONTAKT: ADRESA: RRUGA " ILAZ AGUSHI ", NUMRI 146. 10 000 PRISHTINË, REPUBLIKA E KOSOVËS E-MAIL: INFO@KLI-KS.ORG WEB: WWW.KLI-KS.ORG

- **Të Drejtat Sociale të Banimit dhe Pronës në Kosovë (SHPRK)** - Ofrojë ndihmë juridike në çështjet e banimit social dhe të drejtave pronësore për të gjithë ata individë dhe grupe njerëzish që kanë të drejtë për ndihmë juridike falas.

KONTAKT: PRISHTINË, KOSOVË TELEFON: +386 (0) 49 882 666

EMAIL: INFO@SHPRK.ORG

MITROVICË, KOSOVË MËHALLA E ROMËVE, NDËRTESA 2, NR.1 TELEFON: +383 (0) 49 882 666

6

Shpjegimi i proceseve të thjeshtuara ligjore

Orientimi në sistemin ligjor mund të duket si të përpiqesh të gjesh rrugën tënde nëpër një labirint. Këtu, ne zbërthejmë disa nga proceset kryesore ligjore në hapa të thjeshtë, në mënyrë që të keni një rrugë më të qartë përpara, pavarësisht nëse keni të bëni me një çështje penale, një mosmarrëveshje civile ose një çështje administrative.

1 Procedura penale:

Procedurë penale është ajo që synon të zgjidhë ose të reagojë ndaj një krimi. Krimi është një shkelje ose një mosveprim që dëmton të drejtat e dikujt tjetër, p.sh. lëndimi, dëmtimi i pasurisë, vjedhja e kështu me radhë. Bazuar në Kodin e Procedurës Penale të Kosovës², procesi i procedurës penale siguron drejtësi, paanshmëri dhe respekton të drejtat e individëve të përfshirë. Këtu është një përmbledhje e thjeshtuar:

- **Fillimi i procedimit penal:** Procedimi penal fillon kur ekziston dyshimi për një krim. Kjo mund të bazohet në hetimin e policisë, raportet publike ose aktakuzat e drejtpërdrejta. Procedura zakonisht fillon në vendin ku dyshohet se është kryer një vepër penale.
- **Të drejtat dhe mbrojtjet:** Kode thekson mbrojtjen e të drejtave të individëve, duke përfshirë prezumimin e pafajësisë deri në vërtetimin e fajësisë, të drejtën për një gjykim të drejtë dhe ndalimin për t'u gjykuar dy herë për të njëjtën vepër.
- **Hetimi dhe akuzat:** Policia fillon hetimet, të cilat më pas duhet të miratohen nga prokurori i shtetit për të vazhduar. Prokurori vendos nëse ka prova të mjaftueshme për të ngritur akuza (paraqitja e një aktakuze).
- **Procesi i gjykimit:** Gjykimin e zhvillon një gjykatë kompetente, duke ndjekur procedura të ligjshme. Procesi përfshin:
  - i. **Procedura paraprake gjyqësore:** Përqendrohet në hetimin dhe përgatitjen, duke përfshirë mbledhjen e provave dhe vendosjen për akuzat.

---

² Kodi nr.08/L-032: Kodi i Procedurës Penale, në dispozicion në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=61759>

- ii. **Gjykimi:** I akuzuari përballet me një gjykim të drejtë ku prokuroria dhe mbrojtja paraqesin rastet e tyre. Dëshmitarët mund të thirren dhe provat shqyrtohen.
  - iii. **Vendimi dhe dënimi:** Gjykata nxjerr aktgjykim. Nëse është fajtor, dënimi pason bazuar në ashpërsinë e veprës penale dhe çdo rrethanë lehtësuese.
- **E drejta e përdorimit të gjuhës:** Gjatë të gjitha fazave të procedurës secili ka të drejtë të përdorë cilëndo gjuhë zyrtare të gjykatës. Nëse procedurat zhvillohen në një gjuhë që ju nuk e kuptoni, ju keni të drejtë për përkthim.
  - **Të drejtat për mbrojtje:** Gjatë gjithë procesit, i akuzuari ka të drejtën e përfaqësimit ligjor. Nëse nuk është në gjendje të përballojë financiarisht një avokat, mund të sigurohet një për të.
  - **E drejta kundër vetëinkriminimit:** Çdo individ i akuzuar për një krim ka të drejtë të mos deklarojë asgjë që do të inkriminonte veten ose anëtarët e familjes. Ligji përcakton se e drejta për të mos u vetëinkriminuar nuk mund të përdoret kundër të pandehurit si provë e fajit .
  - **Ankimimet:** Vendimet mund të ankimohen, duke siguruar një proces rishikimi për gabime ose anashkalime.

Kjo kornizë procedurale synon të balancojë nevojën për drejtësi me mbrojtjen e të drejtave individuale, duke reflektuar parimet e drejtësisë dhe ligjshmërisë.

2 Çështjet civile: Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

Orientimi nëpër një çështje civile në Kosovë është projektuar të jetë e drejtë, duke respektuar të drejtat e të gjitha palëve të përfshira. Ja çfarë duhet të dini, e ndarë në terma më të thjeshtë:

→ Fillimi i një çështjeje civile

- Paraqitja e një padie: Një çështje civile fillon kur një individ ose biznes beson se të drejtat e tyre ligjore janë shkelur dhe vendos të ngrrejë një padi kundër palës që ata besojnë se është përgjegjëse. Detyra e gjykatës është të shikojë provat dhe të vendosë se kush ka të drejtë.
- Interesi Juridik: Për të nisur një çështje, duhet të tregoni se keni një interes të drejtpërdrejtë në rezultat. Kjo siguron që gjykata të merret vetëm me mosmarrëveshje të vërteta.

→ Roli i Gjykatës dhe Vendimmarrja

- Kufijtë e gjykatës: Gjykata merr vendime bazuar në pretendimet dhe provat e paraqitura nga palët e përfshira. Ajo zbaton ligjin për këto fakte, por nuk është e detyruar nga interpretimi i ligjit nga palët.
- Vendimmarrja: Gjyqtarët vendosin për çështjet pasi dëgjojnë të gjitha provat. Ndonjëherë, ata mund të marrin vendime vetëm në dokumente të shkruara, por shpesh, ata preferojnë të dëgjojnë drejtpërdrejt nga palët dhe dëshmitarët.
- Seancat publike kundrejt atyre jopublike: Shumica e seancave gjyqësore janë publike, që do të thotë se çdokush mund të marrë pjesë. Megjithatë, disa çështje mund të dëgjojen privatisht nëse ligji e lejon këtë.

→ Pjesëmarrja dhe Provat

- Pjesëmarrja e barabartë: Secila palë ka një shans për të paraqitur rastin e saj, duke përfshirë provat dhe argumentet. Gjykata siguron që të dyja palët mund t'i përgjigjen pretendimeve të njëra-tjetrës.
- Trajtimi i provave: Gjykata vendos se cilat prova janë të pranueshme dhe i vlerëson ato me kujdes. Palët duhet të paraqesin të gjitha faktet dhe provat relevante për të mbështetur çështjen e tyre.

→ Komunikimi dhe gjuha

- Gjuha e gjykatës: Procedurat mund të zhvillohen në cilëndo nga gjuhët zyrtare. Nëse nuk kupton ose nuk flet gjuhën e përdorur në gjykatë, ke të drejtën e një përkthyesi.
- Dokumentet e deponuara: Të gjitha dokumentet ligjore dhe provat duhet të dorëzohen në gjuhën zyrtare të gjykatës, por akomodimet janë bërë për ata që nuk e flasin atë.

→ Zgjidhja e Çështjes

- Vendimi: Pas shqyrtimit të të gjitha provave dhe argumenteve, gjykata do të marrë vendim. Kjo mund të përfshijë urdhërimin e njërës palë për të paguar dëmet ose për të kryer veprime specifike.
- Ankimimi: Nëse nuk jeni të kënaqur me vendimin, mund të keni të drejtë të ankoheni në një gjykatë më të lartë. Afati për paraqitjen e ankesës është 15 ditë. Në disa lloje procedurash, afati i tillë është 7 ditë.

Çështjet civile ofrojnë një rrugë formale për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve ndërmjet individëve ose organizatave. Kuptimi i këtij procesi ndihmon për t'u siguruar që ju mund të mbronit në mënyrë efektive të drejtat dhe interesat tuaja në sistemin ligjor të Kosovës.

3 Çështjet Administrative: Vendimet e Qeverisë të Kontestuara

Çështjet administrative kanë të bëjnë me vendimet e marra nga autoritetet publike që prekin të drejtat, detyrimet ose interesat e individëve ose organizatave. Nëse besoni se një vendim i marrë nga një autoritet publik ju ka ndikuar në mënyrë të padrejtë, ju keni të drejtë ta kundërshtoni atë përmes një procedure administrative.

→ Fillimi i një çështjeje administrative

- Procedura pranë administratës: Kur ndërveproni me administratën, zakonisht kërkonit një dokument ose një shërbim. Në gjuhën juridike ju kërkonit një akt juridik. Nëse administrata refuzon nxjerrjen e një akti ligjor sipas kërkesës suaj, në shumicën e rasteve duhet të merrni një përgjigje me shkrim.
- Procedura e ankimimit pranë administratës: Nëse administrata refuzon kërkesën tuaj, ju keni të drejtë të ankoheni brenda 30 ditëve nga njoftimi për një refuzim të tillë. Në disa raste dhe për palë të caktuara afati kohor i ankesës është 3 apo edhe 6 muaj.
- Paraqitja e padisë: Nëse edhe në procesin e ankimimit para administratës nuk merrni një përgjigje të kënaqshme, ose besoni se ligji është shkelur në atë proces, mund të filloni një çështje administrative në gjykatë duke ngritur padi kundër vendimit brenda 30 ditëve nga marrjen e vendimit përfundimtar nga një autoritet publik. Vendimi përfundimtar zakonisht është vendimi i shkallës së dytë të administratës. Ndonjëherë shkalla e dytë e administratës nuk ekziston ose ligji nuk lejon procedurë ankimore kundër vendimeve të shkallës së parë. Në raste të tilla, ju mund të bëni një padi drejtpërdrejt.
- Kush mund të ngrejë një padi: Kushdo që preket nga vendimi - individë, biznese ose organizata - mund të ngrejë një padi. Edhe organet publike

si Ombudspersoni ose organizatat që mbrojnë interesat publike mund të iniciojnë një rast nëse të drejtat publike janë në rrezik.

→ Roli i Gjykatës

- Shqyrtimi dhe Vendimi: Gjykata shqyrton konfliktet administrative. Ajo kontrollon nëse vendimi ishte i ligjshëm dhe i marrë në mënyrë korrekte nga autoriteti publik.
- Drejtësia dhe transparenca: Përpara se të marrë një vendim, gjykata siguron që të gjithë të përfshirët të kenë një shans për të paraqitur anën e tyre. Vendimi i gjykatës merret hapur dhe bazuar në fakte.

→ Rezultatet e mundshme

- Gjykata mund të anulojë (anulojë) vendimin nëse e sheh atë të paligjshëm ose të pavendosur siç duhet.
- Në disa raste, gjykata mund të vendosë drejtpërdrejt për çështjen, duke zëvendësuar në mënyrë efektive vendimin e autoritetit publik.

→ Çfarë ndodh më pas

- Zbatimi: Nëse gjykata anulon një vendim, autoriteti publik duhet të marrë një vendim të ri në përputhje me vendimin e gjykatës.
- Veprime të mëtejshme: Nëse autoriteti publik nuk vepron ose vepron kundër vendimit të gjykatës, mund t'ju duhet të ndërmerrni hapa të mëtejshëm, ndoshta duke u kthyer në gjykatë për një zgjidhje.

→ Mbrojtja e të drejtave tuaja

Ky proces siguron që vendimet që ndikojnë në jetën tuaj të merren në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme. Nëse ndiheni negativisht nga vendimi i një autoriteti publik, mbani mend se ligji ju ofron një mënyrë për të sfiduar dhe kërkuar drejtësi.

7

Kuptimi i të drejtave tuaja në procesin gjyqësor

Orientimi në procesin gjyqësor mund të jetë i frikshëm, por njohja e të drejtave tuaja brenda këtij sistemi është thelbësore. Është si të kesh një hartë në një qytet të panjohur; ju ndihmon të kuptoni se ku jeni, ku mund të shkoni dhe si të arrini atje të sigurt. Kuptimi i të drejtave tuaja siguron që ju trajtoheni në mënyrë të drejtë, mund të mbron veten siç duhet dhe të dini se çfarë të prisni në çdo hap.

Pse është e rëndësishme?

Trajtimi i drejtë: Sistemi gjyqësor bazohet në parimet e së drejtës dhe drejtësisë. Njohja e të drejtave tuaja ju ndihmon të siguroheni që të trajtoheni në mënyrë të barabartë, pavarësisht nga situata.

Vendime të informuara: Kur i kuptoni të drejtat tuaja, mund të merrni vendime të informuara se si të vazhdoni në çështjet ligjore. Kjo mund të variojë nga vendimi për të pranuar fajin ose të deklaroheni jo fajtor për të ditur se kur të flasësh ose të heshtësh.

Mbrojtja efektive: Pavarësisht nëse jeni duke mbrojtur veten ose duke punuar me një avokat, të kuptuarit e të drejtave tuaja ju lejon të sfidoni provat, të pyesni dëshmitarët dhe të paraqisni rastin tuaj në mënyrë efektive.

Shmangia e frikësimit: Sistemi ligjor mund të jetë frikësues. Njohja e të drejtave tuaja ju jep besimin për të lundruar procesin dhe për të mbrojtur veten.

Qasja në ndihmë: Kuptimi i të drejtave tuaja është hapi i parë për të pasur qasje në ndihmë juridike, përfaqësim dhe shërbime të tjera mbështetëse që mund t'ju ndihmojnë gjatë gjithë procesit gjyqësor.

8

Si t'i ushtroni
të drejtat tuaja
në mënyrë
efektive?

Ushtrimi i të drejtave tuaja në mënyrë efektive ka të bëjë më shumë sesa thjesht njohja e tyre; ka të bëjë me vënien në veprim të asaj njohurie në një mënyrë që ju mbron dhe përfiton më së miri brenda sistemit gjyqësor.

Edukoni veten: Filloni duke mësuar bazat e të drejtave tuaja ligjore. Shumë organizata ofrojnë burime dhe seminare falas. Platformat online, shoqëritë e ndihmës juridike dhe bibliotekat publike mund të jenë pikënisje të shkëlqyera.

Kërkoni përfaqësim ligjor: Nëse jeni duke u përballur me një betejë ligjore, gjetja e një avokati kompetent është thelbësore. Nëse nuk mund ta përballoni një të tillë, eksploroni opsionet e ndihmës ligjore. Një avokat mund t'ju udhëheqë, të mbrojë në emrin tuaj dhe të sigurojë respektimin e të drejtave tuaja.

Dokumentoni gjithçka: Mbani shënime të detajuara për çdo ndërveprim ligjor, duke përfshirë datat, oraret, emrat dhe natyrën e diskutimeve. Dokumentacioni mund të jetë jetik në procedurat ligjore dhe në sigurimin e mbrojtjes së të drejtave tuaja.

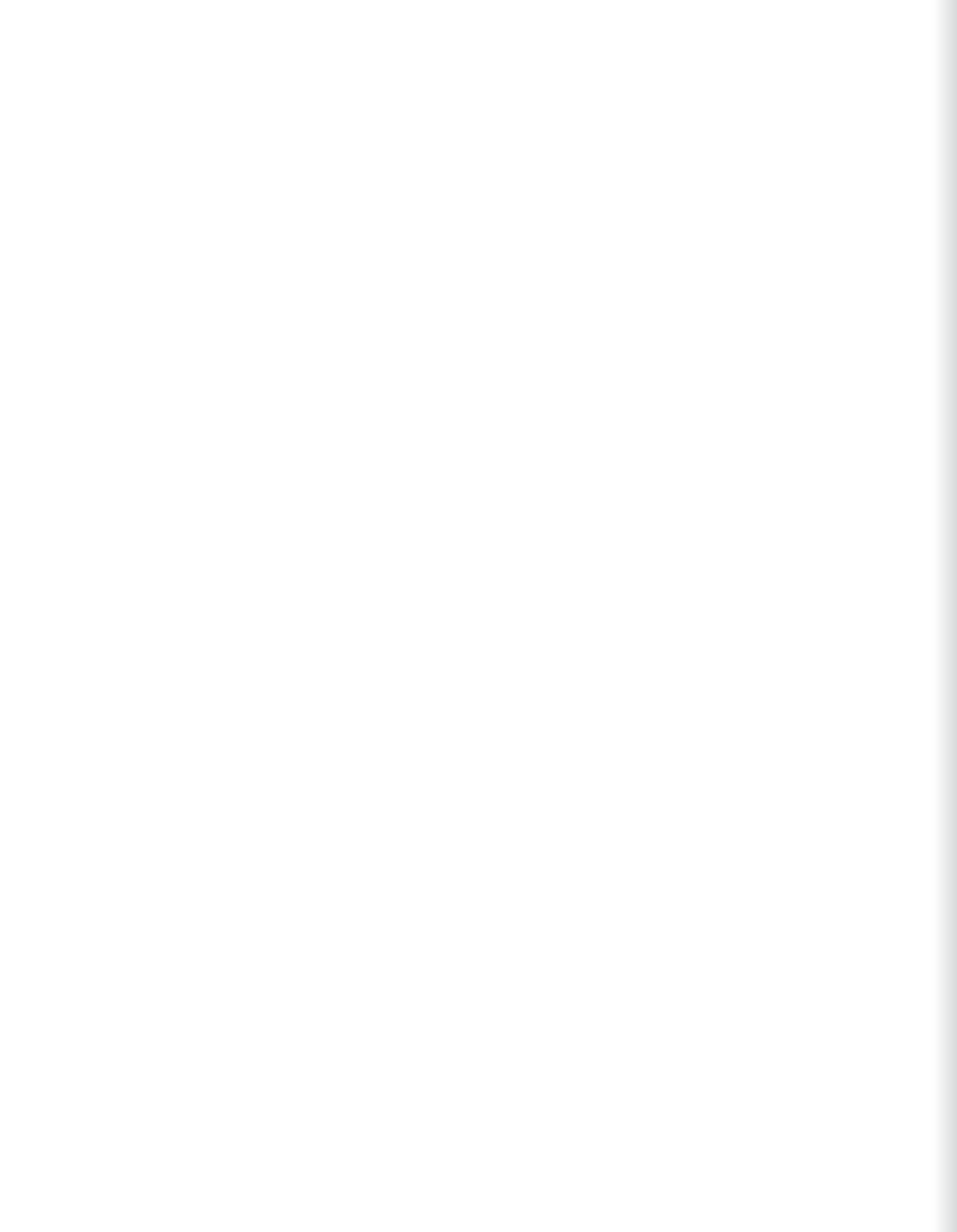
Bëni pyetje: Asnjëherë mos hezitoni të kërkoni sqarime për çdo gjë që nuk kuptoni. Kjo përfshin kërkimin nga zyrtarët e zbatimit të ligjit për të shpjeguar arsyen e ndalimit ose arrestimit dhe t'i kërkoni avokatit tuaj të zbërthejë zhargonin kompleks ligjor.

Kërkoni të drejtat tuaja me qetësi: Nëse besoni se të drejtat tuaja po shkelen, pretendoni ato me qetësi dhe qartësi. Pavarësisht nëse është e drejta për të heshtur ose e drejta për një avokat, të dish se si t'i kërkosh këto të drejta me mirësjellje dhe besim mund të ndikojë ndjeshëm në situatën tënde.

Përdorni Sistemet Mbështetëse: Mbështetuni në sistemet mbështetëse, duke përfshirë miqtë, familjen dhe organizatat e komunitetit. Këto rrjete mund të ofrojnë mbështetje emocionale, këshilla dhe ndonjëherë ndihmë të drejtpërdrejtë në lundrimin e procesit gjyqësor.

Qëndroni të informuar për ndryshimet ligjore: Ligjet dhe të drejtat mund të zhvillohen. Qëndroni të informuar për ndryshimet që mund të ndikojnë në situatën tuaj ligjore duke ndjekur burime të besuara lajmesh dhe blogje ligjore, ose duke qëndruar në kontakt me përfaqësuesin tuaj ligjor.

9

Të drejtat tuaja ligjore në një proces gjyqësor

E drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm

- **Trajtim i barabartë për të gjithë:** Të gjithë duhet të trajtohen në të njëjtën mënyrë në gjykatë. Nuk ka rëndësi kush jeni; ligji ju mbron në mënyrë të barabartë kur keni të bëni me gjykata, agjenci qeveritare ose këdo në një pozicion pushteti.
- **Gjykime të drejta dhe të hapura:** Nëse jeni i përfshirë në një çështje ligjore, pavarësisht nëse ka të bëjë me të drejtat tuaja ose nëse jeni të akuzuar për një krim, ju keni të drejtën për një gjykim të drejtë. Kjo do të thotë se gjykimi duhet të jetë i paanshëm, të kryhet në një kohë të arsyeshme dhe të kryhet nga një gjykatë që nuk mban anë.
- **Gjykimet publike, me disa përjashtime:** Gjykimet zakonisht janë të hapura për këdo që t'i shikojë. Megjithatë, mund të ketë raste kur gjykata vendos se është më mirë që publiku ose media të mos marrin pjesë. Kjo mund të jetë për të mbrojtur privatësinë e njerëzve, për të mbajtur rendin, për të mbrojtur sigurinë kombëtare ose për të mbrojtur fëmijët.
- **Të drejtat tuaja nëse akuzoheni për një krim:** Nëse jeni të akuzuar për një krim, ju mund të shihni dhe të pyesni dëshmitarët. Ju gjithashtu keni të drejtë që dëshmitarët dhe ekspertët të vijnë në gjykatë për të ndihmuar në shpjegimin e provave.
- **I pafajshëm deri sa të provohet fajësia:** Nëse jeni të akuzuar për një krim, ligji ju sheh si të pafajshëm derisa të provohet e kundërta.
- **Ndihmë juridike falas nëse nuk mund ta përballoni atë financiarisht:** Nëse nuk keni para të mjaftueshme për një avokat, mund të jeni në gjendje të merrni ndihmë juridike falas. Kjo është për t'u siguruar që të gjithë mund të mbrojnë të drejtat e tyre siç duhet.
- **Rregulla të veçanta për fëmijët:** Kur fëmijët përfshihen në procese ligjore, ekzistojnë ligje të veçanta për t'u siguruar që ata të trajtohen në mënyrë të përshtatshme dhe të drejtë.

→ Ligje dhe marrëveshje specifike:

- **Marrëveshjet ndërkombëtare:** Ka marrëveshje të mëdha ndërkombëtare, si ICCPR (Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Civile dhe Politike) dhe KEDNJ (Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut), që vendosin standarde sesi gjyqet duhet të jenë të drejta dhe të respektojnë të drejtat e secilit.
- **Ligjet për të rinjtë:** Ka ligje specifike, si Kodi i Drejtësisë për të Miturit³, që fokusohen tek të rinjtë. Këto ligje sigurojnë që kur fëmijët ose adoleshentët përfshihen në çështje ligjore, ata trajtohen në një mënyrë që është e përshtatshme për moshën dhe situatën e tyre.

→ Pikat kryesore nga rastet ligjore:

- Në një çështje të famshme ligjore kundër Britanisë së Madhe, u vendos që fëmijët e vegjël që gjykoreshin në një mënyrë shumë publike dhe stresuese nuk ishte e drejtë. Rasti theksoi se fëmijët duhet të trajtohen në një mënyrë që të kuptojnë se ata janë ende duke u rritur. Vendimi gjithashtu vuri në dukje se kur vendoset se sa kohë duhet të dënohet një fëmijë, gjykata duhet të jetë ajo që duhet të vendosë, dhe jo politikanët.

---

³ Kodi nr.06/L-006 Kodi i Drejtësisë për të Mitur, i disponueshëm këtu: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18019>

Të drejtat për të akuzuarit për krim

Kur dikush akuzohet për një krim, ai ka disa të drejta kyçe për të siguruar që të trajtohet në mënyrë të drejtë:

- **Informacion i shpejtë në gjuhën tuaj:** Nëse jeni të akuzuar, keni të drejtë të zbuloni shpejt se për çfarë jeni akuzuar, në një gjuhë që kuptoni.
- **Njohja e të drejtave tuaja:** Ju duhet të informoheni menjëherë për të drejtat tuaja ligjore.
- **Koha dhe ndihma për të përgatitur mbrojtjen tuaj:** Ju keni të drejtë për kohë dhe burime të mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen tuaj kundër akuzave.
- **Përkthyes nëse nevojitet:** Nëse nuk kuptoni ose nuk flisni gjuhën e përdorur në gjykatë, keni të drejtën për një përkthyes falas.
- **Zgjedhja dhe komunikimi me avokatin tuaj:** Ju keni të drejtë të keni një avokat që t'ju ndihmojë, të zgjidhni se kush janë ata dhe të flisni lirshëm me të. Nëse nuk mund të përballoni një të tillë, duhet të pajiseni me një avokat falas.
- **E drejta për të mos fajësuar veten:** Nuk duhet të detyroheni të dëshmoni kundër vetes ose të pranoni se jeni fajtor.

→ Rregulla dhe marrëveshje specifike:

- **Marrëveshjet ndërkombëtare:** Ekzistojnë rregulla ndërkombëtare si Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike⁴ dhe Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut⁵ që mbështesin këto të drejta.

---

⁴ Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike, i disponueshëm këtu: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=73770>

⁵ Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut, e disponueshme këtu: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=73773>

- **Ligjet vendore:** Vendet kanë ligjet e tyre, si Kodi i Procedurës Penale të Kosovës, që detajojnë këto të drejta. Këto ligje thonë se duhet t'ju thuhet pse jeni duke u akuzuar, nuk mund të detyroheni të pranoni fajin dhe çdo rrëfim i bërë nën presion ose torturë nuk lejohet.

→ Çfarë ndodh kur ju arrestojnë:

- Nëse jeni arrestuar, duhet t'ju thuhet menjëherë pse, në një gjuhë që kuptoni.
- Ju keni të drejtën e një avokati sipas zgjedhjes suaj dhe të njoftoni dikë për arrestimin tuaj.
- Ju duhet të shkoni te një gjyqtar brenda 48 orëve nga arrestimi juaj dhe të keni një gjykim brenda një kohe të arsyeshme ose të liroheni deri në gjykimin tuaj.
- Nëse mbaheni përpara gjykimit tuaj, ajo duhet të jetë për kohën më të shkurtër të mundshme.

→ Pika të tjera të rëndësishme:

- Rregullat e gjyqimit të drejtë thonë gjithashtu se ju duhet të njihni në detaje akuzat kundër jush, të keni kohë të mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen tuaj dhe të mos detyroheni të dëshmoni kundër vetes.
- Nëse jeni në një situatë ku keni nevojë për një avokat, si për shembull të mbaheni para gjyqit ose të përballeni me akuzat serioze, duhet ta merrni një pa pasur nevojë të paguani nëse nuk mund ta përballoni atë.

E drejta juaj për liri dhe siguri:

Ligji thotë se të gjithë kanë të drejtë të jetojnë të lirë dhe të sigurt. Këtu janë pikat kryesore kur mund të jetë ligjërisht në rregull që dikush të merret në paraburgim:

- **Pasi të jeni dënuar për një krim:** Nëse një gjykatë vendos që keni kryer një krim, mund t'ju duhet të shkoni në burg.
- **Nëse ka një arsye të fortë për të menduar se keni bërë diçka të paligjshme:** Por vetëm nëse është vërtet e nevojshme të ndaloni një krim tjetër që të ndodhë, dhe vetëm për një kohë të shkurtër përpara gjyqimit tuaj.
- **Të kujdesemi për të rinjtë:** Ndonjëherë, të miturit mund të merren në paraburgim për mbrojtjen e tyre ose të sillen në një vend që mund t'i ndihmojë.
- **Për arsye mjekësore:** Nëse sëmundja e dikujt e bën atë një rrezik për të tjerët, ai mund të vihet nën mbikëqyrjen mjekësore.
- **Nëse jeni në një shtet** në mënyrë të paligjshme: Ose nëse ka një urdhër zyrtar që ju të largoheni ose të ktheheni në një vend tjetër.

→ Çfarë thonë Marrëveshjet Ndërkombëtare:

- Këto rregulla harmonizohen me marrëveshjet e mëdha ndërkombëtare si Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike dhe Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut. Këto dokumente thonë se liria dhe siguria juaj janë të drejta themelore dhe nuk mund të arresoheni apo të mbaheni pa një arsye të mirë ligjore.

→ Më shumë rreth të drejtave tuaja:

- **Ju nuk mund të mbaheni pa arsye:** Askush nuk duhet të arrestohet ose ndalohet pa një arsye të vlefshme që e njeh ligji.
- **Dijeni pse jeni arrestuar:** Nëse jeni arrestuar, duhet t'ju thuhet menjëherë pse.
- **Qasje e shpejtë te një gjyqtar:** Nëse jeni arrestuar, duhet të silleni para një gjyqtari së shpejti dhe duhet të merrni një gjykim në një kohë të arsyeshme ose të lirohni të shkoni deri në datën e gjykimit tuaj.
- **Sfidoni paraburgimin tuaj:** Nëse mendoni se po mbaheni në mënyrë të padrejtë, keni të drejtën që një gjykatë ta shqyrtojë atë shpejt.
- **Kompensimi për arrestimin e paligjshëm:** Nëse jeni arrestuar ose ndaluar pa një arsye të duhur, duhet të merrni kompensim.

→ Rregullat specifike nga Kosova:

- Kodi Penal dhe ligjet e tjera në Kosovë thonë të njëjtën gjë: Ti ke të drejtën e lirisë dhe sigurisë dhe nuk mund të arrestohesh pa arsye të qëndrueshme. Nëse arrestoheni, ka ligje për t'ju mbrojtur dhe për të siguruar që ju trajtoheni në mënyrë të drejtë.

→ Mësimet kryesore:

- Liria dhe siguria juaj mbrohen me ligj.
- Ju mund të ndaloheni vetëm për arsye specifike që ligji lejon.
- Nëse mbaheni në paraburgim, keni të drejta të tilla që t'ju tregojnë pse dhe të takoni shpejt një gjyqtar.

E drejta juaj për të sfiduar vendimet

Gjithkush ka të drejtë të kundërshtojë vendimet e marra nga gjykatat ose zyrat qeveritare që mendon se janë të gabuara ose të padrejta. Kjo do të thotë nëse një vendim ndikon negativisht në të drejtat ose interesat tuaja, ju keni mundësinë të kërkonti korrigjim ose anulim nëpërmjet mjeteve ligjore të parashikuara nga ligji.

→ Mbështetje nga ligjet e mëdha ndërkombëtare dhe lokale:

- **Marrëveshjet ndërkombëtare:** Dokumentet e mëdha ndërkombëtare si Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike dhe Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut e bëjnë të qartë se nëse të drejtat tuaja shkelen, duhet të keni një mënyrë për të marrë ndihmë ose për ta korrigjuar atë, edhe nëse shkelja ishte nga dikush në pozitë me pushtet.
- **Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut:** Ky dokument themelor mbështet të drejtën tuaj për t'iu drejtuar gjykatave kombëtare nëse shkelen të drejtat tuaja themelore.

→ Çfarë thonë ligjet:

- **Marrja e ndihmës juridike:** Nëse besoni se jeni trajtuar në mënyrë të padrejtë ose jeni diskriminuar, mund të shkoni në gjykatë për ta kundërshtuar këtë.
- **Organizatat mbështetëse:** Disa organizata mund t'ju ndihmojnë ose t'ju përfaqësojnë në këto situata, me lejen tuaj.

- **Specifikat e ankesave:** Ju mund të ankimoni kundër vendimeve në çështje të caktuara penale, veçanërisht nëse bëhet fjalë për krime të rënda ose prek pronën tuaj.
- **Vendimet administrative:** Ju gjithashtu keni të drejtë të kundërshtoni vendimet e marra nga zyrat qeveritare që prekin të drejtat ose interesat tuaja.
- **Gjykata Kushtetuese:** Nëse besoni se të drejtat tuaja kushtetuese janë shkelur, mund të kërkon mbrojtje nga Gjykata Kushtetuese pasi të keni provuar të gjitha opsionet e tjera ligjore.

→ **Pikat kryesore:**

- **E drejta për mjete juridike:** Nëse të drejtat tuaja shkelen, ju keni të drejtë të kërkon korrigjim përmes kanaleve ligjore.
- **Mjete juridike efektive:** Ligji duhet të sigurojë që ju të keni një shans të drejtë për të korrigjuar gabimet kundër jush dhe autoritetet duhet t'i ndjekin ato kur të jepet një zgjidhje.
- **Mbrojtja e mjedisit, privatësia e të dhënave dhe më shumë:** Ligje të ndryshme, duke përfshirë ato për mbrojtjen e mjedisit dhe privatësinë e të dhënave, sigurojnë që ju të mund të sfidoni veprimet që ju dëmtojnë ose kërcënojnë të drejtat tuaja.

E drejta që të mos gjykohet dy herë për të njëjtin krim

Gjithkush ka të drejtë të mos gjykohet më shumë se një herë për të njëjtin krim. Kjo do të thotë nëse jeni gjykuar dhe gjykata ka marrë një vendim përfundimtar—nëse jeni shpallur fajtor apo jo fajtor—nuk mund të gjykoheni përsëri për të njëjtin veprim.

→ Ligjet ndërkombëtare dhe lokale bien dakord:

- **Marrëveshjet ndërkombëtare:** Dokumentet si Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike dhe Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut thonë se nuk mund të gjykohesh apo ndëshkohesh sërish për diçka nëse tashmë je liruar ose dënuar në një vendim përfundimtar.
- **Kodi i Procedurës Penale të Kosovës:** Ai në mënyrë specifike thotë se askush nuk mund të ndiqet penalisht ose të dënohet për një krim për të cilin tashmë është liruar ose dënuar me vendim të formës së prerë të gjykatës.

→ Përgjashtimet dhe sqarimet:

- **Dëshmi të reja ose gabime:** Nëse dalin në dritë fakte të reja, ose nëse ka pasur një gabim serioz në procedurën fillestare, çështja mund të rihapet. Por ky është përjashtim, jo rregull.
- **Marguș kundër Kroacisë:** Kjo çështje gjyqësore theksoi se e drejta për të mos u gjykuar dy herë nuk zbatohet në situata të caktuara, në rastë se më vonë konstatohet se krimi ishte më i rëndë sesa mendohej fillimisht.

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut vendosi që për krimet e rënda, si krimet e luftës, ky parim mund të mos zbatohet, veçanërisht nëse një amnisti për vendimin rishqyrtohet për shkak të rëndesës së veprave.

Çfarë do të thotë kjo?

Me fjalë të thjeshta, pasi gjykimi juaj të përfundojë dhe të ketë një vendim përfundimtar, zakonisht ky është fundi i tij. Ju nuk mund të tërhiqeni zvarrë në gjykatë për të njëjtën gjë. Megjithatë, në raste të rralla, nëse diçka ka munguar ose është gabuar herën e parë, mund të lejohet një rigjykim. Ky parim ndihmon në sigurimin e drejtësisë në sistemin ligjor, duke u siguruar që njerëzit të mos ngacmohen vazhdimisht me veprime ligjore për të njëjtin incident.

Mbrojtja gjyqësore e të drejtave

Çdo person ka të drejtë të kërkojë ndihmë juridike nëse i shkelet ose mohohet ndonjë e drejtë e garantuar me kushtetutë ose me ligje. Kjo do të thotë nëse mendoni se të drejtat tuaja janë shkelur, mund të shkoni në gjykatë për të kërkuar drejtësi dhe ndoshta për të marrë një zgjidhje për shkeljen.

→ Mbështetur nga ligjet ndërkombëtare dhe lokale:

- **Marrëveshjet ndërkombëtare:** Dokumentet e mëdha ndërkombëtare si Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike dhe Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut sigurojnë që ju të mund të luftoni kundër akteve të diskriminimit racor, garanton gjykime të drejta dhe të ofron të drejtën për mjete juridike nëse të drejtat tuaja janë shkelur.

- **Ligjet vendore:** Për shembull, ligjet në Kosovë japin udhëzime specifike se si të trajtohen rastet e diskriminimit, garantojnë barazi dhe sigurojnë që çdokush i akuzuar për një krim të marrë një gjykim të drejtë brenda një kohe të arsyeshme.

→ Pikat kryesore:

- **Mbrojtja kundër diskriminimit:** Nëse ndiheni të diskriminuar, mund të bëni një padi në gjykatë. Ka ligje të krijuara posaçërisht për t'ju mbrojtur nga diskriminimi dhe për të siguruar që ju të trajtoheni në mënyrë të barabartë.
- **Dëgjim i drejtë dhe publik:** Ju keni të drejtën për një gjykim të drejtë të kryer nga një gjykatë e paanshme. Kjo është thelbësore për përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve tuaja ose çdo akuze penale kundër jush.
- **Mjete juridike efektive:** Nëse të drejtat tuaja shkelen, ju keni të drejtë për një mjet juridik. Kjo mund të përfshijë kompensim ose forma të tjera lehtësimi për të trajtuar padrejtësinë.
- **Qasja në gjykata:** Të gjithë duhet të kenë aftësinë t'u drejtohen gjykatave për të zbatuar të drejtat e tyre. Nëse një vendim ose veprim i qeverisë prek të drejtat tuaja, ju mund ta kundërshtoni atë ligjërisht.

Koncepti i interpretimit të dispozitave të të drejtave të njeriut

Të drejtat dhe liritë që njerëzit gëzojnë sipas Kushtetutës së Kosovës duhet të kuptohen dhe zbatohen në mënyrë që të përputhet me vendimet e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Kjo do të thotë se kur gjyqtarët dhe autoritetet ligjore në këtë vend shikojnë rastet që lidhen me të drejtat e njeriut, ata duhet t'i interpretojnë ato të drejta në përputhje me mënyrën se si Gjykata Evropiane ka interpretuar të drejta të ngjashme.

Pse ka rëndësi?

Kjo qasje siguron që interpretimi i të drejtave dhe lirive themelore të njeriut nuk bazohet vetëm në standardet lokale, por gjithashtu pasqyron parime dhe precedentë ligjorë më të gjerë ndërkombëtarisht të njohur, veçanërisht ato të vendosura nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut.

→ Aplikimi në ligj:

- **Ligji për të Huajt⁶:** Për shembull, kur vendoset nëse një i/e huaj mund të qëndrojë përgjithmonë, merren parasysh të dhënat e tyre kriminale, statusi financiar dhe rreziku i mundshëm për rendin publik. Megjithatë, shkeljet e vogla ose dënimet nga jashtë që nuk përputhen me ligjet vendore ose standardet evropiane të të drejtave të njeriut mund të anashkalohen.

---

6 Ligji nr.04/L-219 për të huajt, i disponueshëm këtu: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8876>

- **Avokati i Popullit dhe ligje të tjera**⁷: Avokati i Popullit, i ngarkuar me hetimin e ankesave për të drejtat e njeriut, dhe ligjet kundër shpifjes, për shembull, udhëhiqen gjithashtu nga Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Kjo siguron që veprimet e shtetit ose të individëve të mos cenojnë padrejtësisht liritë dhe të drejtat e njerëzve, veçanërisht në lidhje me fjalën e lirë.

Parimi i ligjshmërisë dhe proporcionalitetit në çështjet penale

- **Ligjshmëria**: Nuk mund të akuzohesh apo ndëshkohesh për diçka që nuk është konsideruar si krim kur e ke bërë. Përgjashtimet e vetme janë gjenocidi, krimet e luftës ose krimet kundër njerëzimit, të cilat janë gjithmonë të paligjshme bazuar në të drejtën ndërkombëtare.
- **Proporcionaliteti i Dënimit**: Çdo dënim nuk duhet të jetë më i rëndë se sa ligji e lejonte kur është kryer krimi. Gjithashtu, ashpërsia e dënimit duhet të përputhet me rëndesën e krimit.
- **Përfitimi nga ligjet** më të reja dhe më të buta: Nëse një ligj ndryshon pas kryerjes së krimit dhe ligji i ri është më pak i ashpër, atëherë zbatohet dënimi më i butë.

---

7. Ligji nr.05/L-019 për Avokatin e Popullit, i disponueshëm këtu: <https://qzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10922>

→ Mbështetur nga ligjet ndërkombëtare dhe lokale:

- **Marrëveshjet ndërkombëtare:** Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike dhe Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut përvijojnë se njerëzit nuk duhet të mbahen fajtorë për veprime që nuk ishin kriminale në atë kohë. Ata gjithashtu theksojnë se dënimet nuk duhet të jenë më të ashpra se sa ishte e zbatueshme kur ka ndodhur krimi.
- **Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut:** Bëhet jehonë e parimeve të njëjta, duke theksuar se dënimet nuk duhet të kalojnë kufijtë e përcaktuar në kohën e krimit.

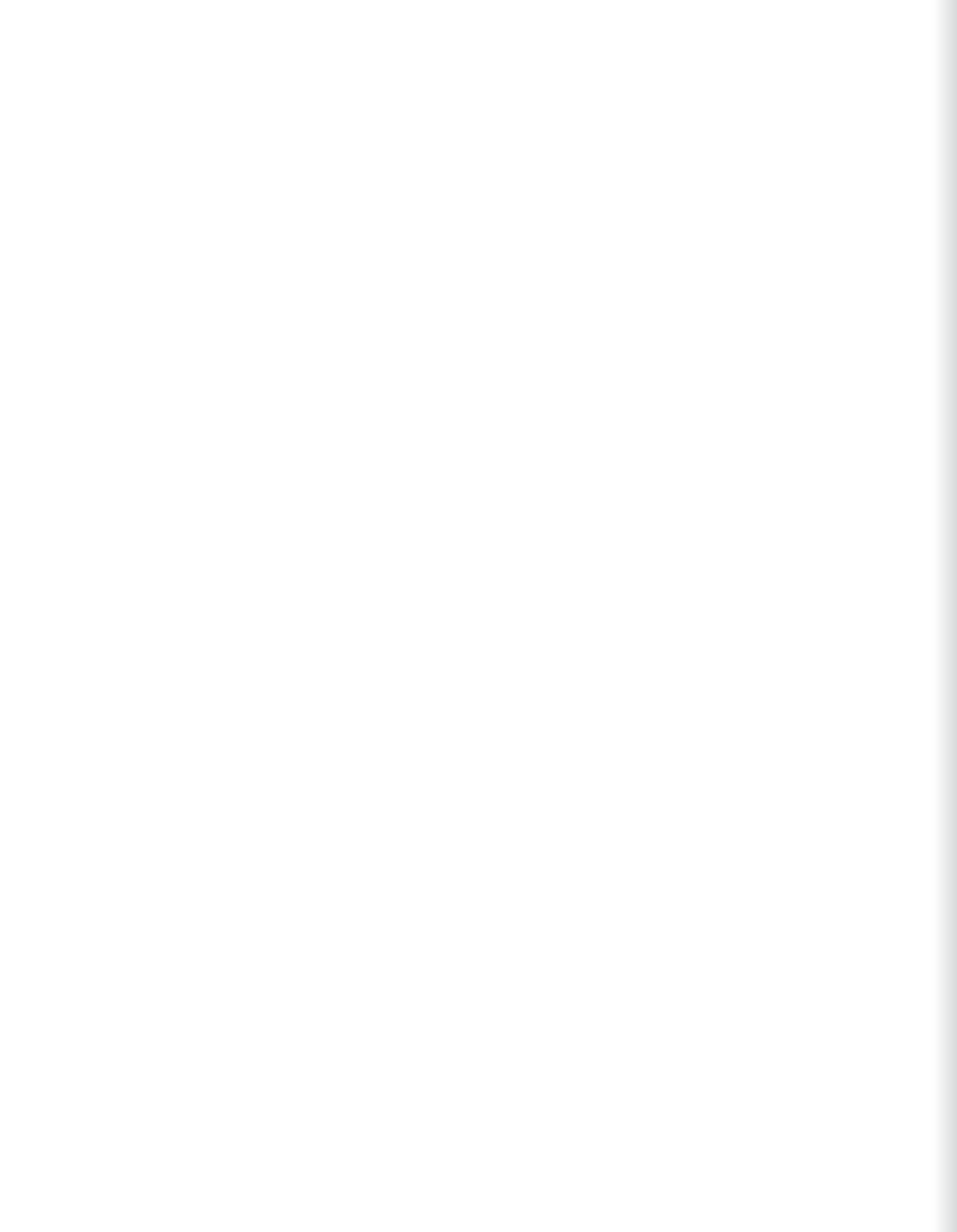
→ Shembuj nga ligjet lokale:

- **Kodi Penal i Republikës së Kosovës⁸:** Thekson rëndësinë e kufizimit të dënimeve vetëm në masën e nevojshme dhe sigurimin e tyre në përputhje me dinjitetin dhe të drejtat e njeriut të individit.
- **Ligji për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar⁹:** Thekson drejtësinë, barazinë para ligjit dhe prezumimin e pafajësisë derisa të provohet fajësia.

---

8 Kodi nr.06/L-074: Kodi Penal i Republikës së Kosovës, në dispozicion këtu: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18413&langid=2>

9 Ligji nr.05/L-053 për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar, i disponueshëm këtu: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=11036>

10

Roli i qytetarëve në promovimin e drejtësisë

N ë një botë që përpiqet për drejtësi dhe barazi, roli i qytetarëve në formimin e një shoqërie të drejtë nuk mund të mbivlerësohet. Nga skajet më të largëta të botës, deri në rrugicat historike të Prishtinës, Kosovës, çdo individ ka fuqinë të kontribuojë për të mirën më të madhe të komunitetit të tyre dhe më gjerë. Le të shqyrtojmë rolin e shumëanshëm të angazhimit qytetar në sistemin e drejtësisë, duke vënë në pah shembujt globalë dhe situatat hipotetike të rëndësishme për kontekstin e Kosovës.

1 Rëndësia e Angazhimit Qytetar në Sistemin e Drejtësisë

Lëvizjet globale, ndikimi lokal →

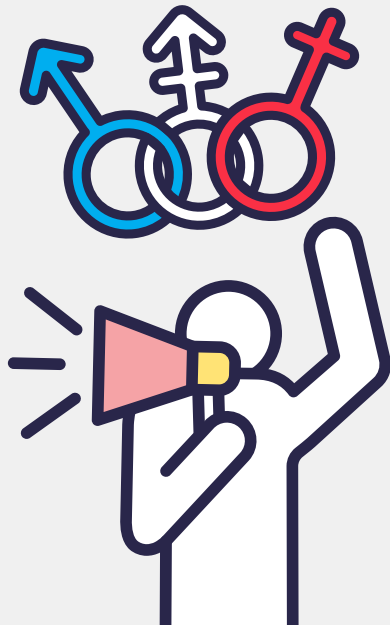
Pranvera Arabe, e cila filloi në Tunizi, frymëzoi miliona në mbarë botën për të kërkuar ndryshim dhe llogaridhënie nga qeveritë e tyre. Në mënyrë të ngjashme, vetë rruga e Kosovës drejt pavarësisë u hap nga kërkesa e palëkundur e qytetarëve për vetëvendosje dhe drejtësi. Këto lëvizje nënvizojnë fuqinë e veprimit kolektiv në sfidimin e padrejtësisë dhe formësimin e narrativave kombëtare.

Mbështetja për të Margjinalizuarit

→ Në Indi, rasti i përdhunimit në grup në Delhi i vitit 2012 shkaktoi protesta mbarëkombëtare dhe çoi në reforma të rëndësishme ligjore që synonin mbrojtjen e grave. Kjo ngjarje tragjike theksoi rolin vendimtar që qytetarët luajnë në mbrojtjen e popullatave të cenushme. Në Kosovë, avokimi i ngjashëm mund të trajtojë çështje si dhuna me bazë gjinore, duke siguruar që sistemi i drejtësisë t'i mbron në mënyrë efektive ata që janë në rrezik.

Rojet kundër Korrupsionit → Roli i

qytetarëve në ekspozimin e korrupsionit u ilustrua nga rrjedhja e Panama Papers. Gazetarët dhe qytetarët e thjeshtë në mbarë botën bashkëpunuan për të zbuluar korrupsionin e përhapur, duke çuar në thirrje globale për transparencë. Në Kosovë, qytetarët mund të përdorin platformat e mediave sociale dhe mbrojtjen e sinjalizuesve për të ekspozuar praktikat korruptive, duke rritur integritetin e institucioneve publike.

2 Si të raportoni çështjet dhe të merrni pjesë në reformat ligjore

Angazhimi në Konsultimet Publike

→ Shumë vende, përfshirë Kosovën, mbajnë konsultime publike për reformat e propozuara ligjore. Pjesëmarrja në këto forume u mundëson qytetarëve të shprehin mendimet e tyre dhe të kontribuojnë në zhvillimin e ligjeve që pasqyrojnë nevojat e komunitetit. Portali i disponueshëm për konsultime publike në Kosovë mund të gjendet këtu: <https://konsultimet.rks-gov.net/index.php>.

Iniciativat për Policimin në Komunitet

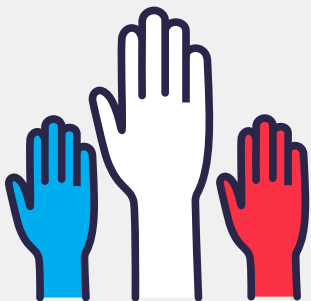
→ Në shumë vende, policimi në komunitet ka nxitur bashkëpunimin midis organeve të zbatimit të ligjit dhe banorëve, duke përmirësuar sigurinë dhe besimin publik. Kosova mund të adoptojë modele të ngjashme, duke inkurajuar qytetarët që të punojnë së bashku me policinë për të adresuar çështjet lokale, nga krimi i vogël deri te rrjetet kriminale të organizuara.

Programet e shkrim-leximit ligjor →

Të kuptuarit e të drejtave të dikujt është parësore. Programet e shkrim-leximit ligjor të bazuara në komunitet i fuqizojnë individët të lundrojnë në sistemin e drejtësisë. Kosova mund të përfitojë nga iniciativa të ngjashme, veçanërisht në zonat rurale, duke siguruar që të gjithë qytetarët të jenë të informuar dhe të aftë për të mbrojtur të drejtat e tyre.

3 Përfshirja e të rinjve në iniciativat për drejtësi

Parlamentet Rinore → Parlamenti Rinor i Norvegjisë i lejon të rinjtë të debatojnë dhe të ndikojnë në politikat e qeverisë. Kosova ka krijuar një platformë të ngjashme, duke u dhënë të rinjve një rol të drejtpërdrejtë në proceset legislative dhe reformat në drejtësi. Në Kosovë, me punën e Parlamentit Rinor mund të angazhoheni në këtë link: http://www.krk-ks.net/?fbclid=IwAR0rpqBVQEIBnAafwE-hGsjGrLlr0MWH6gu4_TPFSr9KSQGX-l8QCuYl41U4A.

Teknologji inovative për transparencë

→ Në Kosovë, iniciativat e qeverisjes elektronike e kanë bërë qeverinë më transparente dhe më të qasshme. Të rinjtë e Kosovës, të aftë në teknologjitë digjitale, mund të lundrojnë lehtësisht në aplikacione ose platforma për të monitoruar procedurat gjyqësore dhe punën e gjykatës, për të raportuar çështjet dhe për të ndjekur progresin e rasteve ligjore, duke promovuar transparencën dhe llogaridhënien.

11

Drejtoria e ndihmës juridike dhe burimeve

Lundrimi në sistemin ligjor mund të jetë i frikshëm, por një sërë burimesh dhe organizatash janë në dispozicion për të ndihmuar. Kjo drejtori synon t'ju udhëheqë drejt kuptimit dhe qasjes në ndihmën dhe informacionin juridik, duke u siguruar që të keni mbështetjen që ju nevojitet.

1 Klinika Ligjore

Klinikat ligjore shpesh funksionojnë brenda universiteteve ose shkollave juridike, duke ofruar shërbime ligjore falas për komunitetin. Ata janë të pajisur me studentë të juridikut që punojnë nën mbikëqyrjen e avokatëve me përvojë. Shërbimet mund të përfshijnë këshilla për të drejtat ligjore, ndihmë në plotësimin e dokumenteve ligjore dhe përfaqësim në lloje të caktuara të rasteve. Këto klinika janë ideale për të marrë këshilla fillestare dhe për të kuptuar aspektet ligjore të situatës suaj.

- **Si të qaseni:** Gjeni shkollat juridike lokale ose faqet e internetit të universiteteve për informacion mbi klinikat e tyre ligjore. Kontaktoni ata drejtpërdrejt për të pyetur në lidhje me shërbimet e ofruara dhe kriteret e përshtatshmërisë.

2 Organizatat joqeveritare (OJQ)

OJQ-të e dedikuara për ndihmën juridike luajnë një rol vendimtar në ofrimin e mbështetjes për grupe të ndryshme, duke përfshirë minoritetet, gratë, fëmijët dhe individët ekonomikisht të pafavorizuar. Ato ofrojnë një sërë shërbimesh nga këshillimi ligjor deri te përfaqësimi në çështjet gjyqësore, duke u fokusuar në të drejtat e njeriut, dhunën në familje, diskriminimin dhe më shumë.

- **Si të qaseni:** Kërkoni për OJQ të specializuara në zonën tuaj të nevojës. Shumë prej tyre kanë faqe interneti dhe faqe të mediave sociale që detajojnë shërbimet e tyre dhe informacionin e kontaktit. Qendrat lokale komunitare dhe shërbimet sociale mund t'ju referojnë gjithashtu te

OJQ-të përkatëse. Lista e të gjitha OJQ-ve dhe detajet përkatëse për secilën mund të gjenden këtu: <https://ojq.rks-gov.net/KerkoOJQ.aspx>

3 Portale Online për Informacion Ligjor

Interneti ofron një mori informacionesh ligjore që mund t'ju ndihmojnë të kuptoni të drejtat, detyrimet dhe procedurat ligjore në Kosovë. Më poshtë janë burimet kryesore në internet, duke përfshirë bazat e të dhënave zyrtare dhe portalet ku mund të përdorni dokumente ligjore, vendime gjyqësore dhe informacione rreth ndihmës juridike falas.

4 Gazeta Zyrtare e Kosovës

Gazeta Zyrtare është botimi zyrtar i Republikës së Kosovës ku publikohen të gjitha ligjet, rregulloret dhe aktet ligjore. Është një burim thelbësor për këdo që kërkon të kuptojë kornizën ligjore dhe zhvillimet e fundit legjislativë në Kosovë.

- **Si të qaseni:** Gazeta Zyrtare është në dispozicion në internet. Ju mund të kërkonte për ligje specifike ose të shfletoni çështjet për të gjetur informacionin ligjor që ju nevojitet. Ju mund të qaseni në Gazetën Zyrtare në mënyrë elektronike në linkun e mëposhtëm: <https://gzk.rks-gov.net/default.aspx?index=1>.

5 Faqja në internet e Këshillit Gjyqësor të Kosovës

Këshilli Gjyqësor i Kosovës mbikëqyr gjyqësorin dhe siguron pavarësinë dhe paanshmërinë e tij. Faqja e saj në internet është një burim i vlefshëm për qasje në aktgjykimet e të gjitha gjykatave në Kosovë. Këtu përfshihen vendimet nga Gjykata Supreme, gjykatat e apelit dhe gjykatat themelore, duke ofruar një pasqyrë të arsyetimit ligjor dhe precedentëve në raste të ndryshme.

- **Si të qaseni:** Vizitoni faqen e internetit të Këshillit Gjyqësor të Kosovës për të kërkuar vendime gjyqësore. Zakonisht mund të kërkonit dhe duhet të jeni në gjendje të gjeni gjykime specifike ose të shfletoni një bazë të dhënash të rasteve për të kuptuar tendencat më të gjera ligjore. Aktgjykimet e publikuara të KGJK-së, në mënyrë elektronike, mund t'i qaseni në linkun e mëposhtëm: <https://www.gjyqesori-rks.org/aktgjykimet/>

6 Faqja e internetit e Agjencisë për Ndhimë Juridike Falas

Agjencia për Ndhimë Juridike Falas ofron mbështetje për individët që nuk mund të përballojnë financiarisht përfaqësimin ligjor. Faqja e tyre e internetit ofron informacion se si të aplikoni për ndihmë juridike falas, kriteret e përshtatshmërisë dhe llojet e shërbimeve ligjore të ofruara. Ky është një burim thelbësor për individët që kërkojnë ndihmë juridike në çështje civile, penale, administrative dhe të tjera ligjore.

- **Si të qaseni:** Vizitoni drejtpërdrejt faqen e internetit të Agjencisë për Ndhimë Juridike Falas për informacion të plotë mbi aplikimin për ndihmë, dokumentacionin e kërkuar dhe informacionin e kontaktit për zyrat lokale. Faqja mund të ofrojë gjithashtu udhëzues, Pyetjet më të Shpeshta dhe burime për t'ju ndihmuar të përgatiteni për procedurat tuaja ligjore. Në faqen e internetit të Agjencisë mund të qaseni këtu: <https://anjf.rks-gov.net>

→ Përdorimi i këtyre burimeve në mënyrë efektive

- **Qëndroni të informuar:** Vizita e rregullt e këtyre faqeve mund t'ju mbajë të informuar për ligjet e reja, interpretimet ligjore dhe shërbimet e disponueshme të ndihmës juridike.
- **Kuptoni të drejtat tuaja:** Përdorni këto burime për të kuptuar të drejtat dhe përgjegjësitë tuaja ligjore në situata të ndryshme.
- **Përgatituni për procedurat ligjore:** Qasja në gjykime dhe tekste ligjore mund t'ju ndihmojë të përgatiteni për çdo procedurë ligjore, duke ju dhënë një pasqyrë se si janë vendosur çështje të ngjashme.
- **Kërkoni ndihmë juridike:** Nëse kualifikoheni për ndihmë juridike falas, përdorni faqen e internetit të Agjencisë për të aplikuar dhe për të marrë përfaqësimin ligjor që ju nevojitet.

Këto portale online dhe faqet zyrtare të internetit janë të paçmueshme për këdo që lundron në sistemin ligjor të Kosovës. Pavarësisht nëse jeni një profesionist ligjor, student ose thjesht një qytetar që kërkon të kuptojë të drejtat tuaja ligjore, këto burime ofrojnë informacion dhe mbështetje thelbësore.

→ Këshilla për Maksimizimin e Ndhmës Juridike

- **Jini proaktiv:** Mos prisni deri në minutën e fundit për të kërkuar ndihmë juridike. Këshillat e hershme mund të parandalojnë përshkallëzimin e çështjeve.
- **Jini të organizuar:** Mbani të gjitha dokumentet tuaja juridike dhe korrespondencën në rregull. Kjo do t'i bëjë konsultimet më efikase dhe do të ndihmojë këshilltarin tuaj ligjor të kuptojë më mirë rastin tuaj.
- **Bëni pyetje:** Nëse nuk jeni të sigurt për diçka, kërkoni sqarime. Të kuptuarit e situatës suaj ligjore dhe opsioneve është thelbësore.

Kjo drejtori është një pikënisje për qasje në ndihmë juridike dhe burime në Kosovë. Pavarësisht nëse jeni duke u përballur me një çështje specifike ligjore ose thjesht kërkoni të kuptoni të drejtat tuaja, këto burime mund të ofrojnë mbështetje dhe udhëzime të vlefshme.

Shtojcat: Mjetet dhe burimet praktike

Fjalorth i terminologjisë bazë juridike

Fjalori i mëposhtëm synon të ofrojë përkufizime të qarta dhe të kuptueshme për termat juridikë që mund të hasin individët kur angazhohen me sistemin e drejtësisë në Kosovë. Ky burim synon të ndihmojë në ngushtimin e hendekut midis profesionistëve ligjorë dhe publikut të gjerë, duke i bërë proceset ligjore më të qasshme për të gjithë.

- **Çështja Administrative** : Procedurat ligjore të nisura për të kundërshtuar vendimet, veprimet ose mosveprimet nga autoritetet publike, agjencitë ose çdo subjekt që kryen funksione publike.
- **Ankimimi** : Kërkesë e bërë në një gjykatë më të lartë për rishikimin e një vendimi të marrë nga një gjykatë më e ulët.
- **Çështja civile** : Një mosmarrëveshje juridike ndërmjet dy ose më shumë palëve në të cilën mund t'i jepet dëmshpërblim viktimës.
- **Çështja penale** : Një procedurë në të cilën përcaktohet nëse një person i akuzuar për një krim është fajtor për atë krim dhe çfarë dënimi duhet të shqiptohet.
- **I pandehuri**: Një individ ose grup kundër të cilit është ngritur një padi.
- **Aktakuzë**: Një akuzë ose akuzë formale për një krim të rëndë, e paraqitur nga një juri e madhe ose prokuror.
- **Urdhër**: Një urdhër gjyqësor që ndalon një person nga fillimi ose vazhdimi i një veprimi që kërcënon ose cenon të drejtën ligjore të një tjetri, ose që e detyron një person të kryejë një veprim të caktuar, p.sh. t'i bëjë dëmshpërblimin palës së dëmtuar.

- **Juridiksioni:** Fuqia zyrtare për të marrë vendime dhe aktgjykime ligjore, shpesh brenda një zone ose subjekti të përcaktuar.
- **Akti ligjor:** Një dokument formal i shkruar që është burim i ligjit, si statutet, rregulloret dhe vendimet ligjore.
- **Ndihma Juridike:** Ndihma e ofruar për individët që nuk janë në gjendje të përballojnë financiarisht përfaqësimin ligjor dhe qasjen në sistemin gjyqësor.
- **Përfaqësimi Ligjor:** Akti i të paturit të një avokati mbrojtës ose avokati të flasë ose të veprojë në emrin tuaj në çështjet ligjore.
- **Avokati i Popullit:** Një zyrtar i caktuar për të hetuar ankesat e individëve kundër keqadministrimit, veçanërisht atë të autoriteteve publike.
- **Paditësi:** Personi ose subjekti që nis një padi në gjykatë duke parash-truar një ankesë.
- **Parregullsi procedurale:** Çdo devijim ose gabim në procedurat ligjore që mund të ndikojë në drejtësinë ose rezultatin përfundimtar të një çështjeje.
- **Autoriteti Publik :** Një organizatë ose institucion i drejtuar nga e drejta publike, përgjegjës për kryerjen e funksioneve specifike administrative.
- **E drejta për ankimim:** E drejta ligjore e një pale për të kërkuar nga një gjykatë më e lartë për të rishikuar vendimin e një gjykate më të ulët.
E drejta për gjykim të drejtë: Një e drejtë themelore që siguron një seancë dëgjimore të drejtë dhe publike brenda një kohe të arsyeshme nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e krijuar me ligj.
- **Dëshmia:** Një deklaratë zyrtare e shkruar ose e folur, e dhënë në një gjykatë.
- **Vendimi:** Vendimi përfundimtar i marrë nga një gjyqtar ose juri në një çështje gjyqësore.
- **Sinjalizues:** Një individ që ekspozon informacion ose aktivitet brenda një organizate private, publike ose qeveritare që konsiderohet i palig-jshëm, joetik ose jo korrekt.

Informacioni i kontaktit për institucionet kryesore të sektorit të drejtësisë dhe shërbimet mbështetëse

Kjo pjesë e shtojcës ofron detajet e kontaktit të institucioneve kryesore brenda sektorit të drejtësisë në Kosovë, duke përfshirë gjykatat, prokuroritë, policinë dhe shërbimet e ndihmës juridike. Kjo drejtori synon t'ua bëjë më të lehtë individëve që të kërkojnë mbështetje, të raportojnë çështje ose të kërkojnë sqarime për çështjet ligjore.

Policia: Nëse keni ndonjë lloj problemi që ka të bëjë me dyshimin për një krim ose dëshironi të denonconi një krim ose aktivitet tjetër të paligjshëm, mund ta bëni këtë duke informuar Policinë. Policinë mund ta kontaktoni në numrat e mëposhtëm: 192 ose 080019999. Numrat e telefonit të secilit stacion mund t'ju qaseni nga këtu: <https://www.kosovopolice.com/numrat-e-stacioneve-police>. Ju gjithashtu mund të raportoni aktivitete të tilla duke shkuar drejtpërdrejt në stacionin më të afërt të policisë.

Prokuroritë: Informacionet e kontaktit për secilën nga shtatë prokuroritë themelore janë më poshtë:

Institucioni/Zyra	Kontakti
Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit	info.psh@rks-psh.org Tel: +383/38/200 18 848 +383/38/200 18 710
Prokuroria Speciale e Republikës së Kosovës	Tel: +383/38/200 18 906 +383/ 38/200 18 891
Prokuroria e Apelit	Tel: +383/38/200 18 857 +383/ 38/200 18 867
Prokuroria Themelore e Prishtinës	Tel: +383/38/200 18 711 +383/38/200 18 989
Prokuroria Themelore e Gjilanit	Tel: +383/38/200 17 920 +383/ 38/200 17 919
Prokuroria Themelore e Prizrenit	Tel: +383/29/242 216 +383/29/223 163
Prokuroria Themelore e Pejës	Tel: +383/39/422 163 +383/39/422 171
Prokuroria Themelore e Mitrovicës	Tel: +383/44/273 626 +383/44/438 934
Prokuroria Themelore e Gjakovës	Tel: +383/390/323 128 +383/390/324 008
Prokuroria Themelore e Ferizajit	Tel: +383/290/326 017 +383/290/ 321 633

Gjykatat Themelore: Informacionet e kontaktit për secilën nga shtatë Gjykatat Themelore, Gjykatën e Apelit dhe Gjykatën Supreme, duke përfshirë adresat, numrat e telefonit dhe orët e punës, janë si më poshtë:

Gjykata	Adresa
Gjykata Supreme	Pallati i Drejtësisë - Lagjja " Prishtina e Re", Prishtinë
Gjykata e Apelit	Pallati i Drejtësisë - Lagjja " Prishtina e Re", Prishtinë
Gjykata Themelore e Prishtinës	Pallati i Drejtësisë - Lagjja " Prishtina e Re", Prishtinë
Gjykata Themelore e Prizrenit	Rr. "William Woker" pn, Prizren
Gjykata Themelore e Ferizajt	Rr. "Salih Çeku ", pn Ferizaj
Gjykata Themelore e Pejës	Rr. " Adem Jashari ", pn Pejë, Kosovë
Gjykata Themelore e Gjakovës	Rr. " Bardhyl Qaushi ", Nr.148 Gjakovë
Gjykata Themelore e Mitrovicës	Rr." Filip Vishnjq ", Mitrovica e Veriut
Gjykata Themelore e Gjiilanit	Rr. "Marie Shllaku", pn, Gjiilan

Numri i telefonit	E-mail	Orari i punës
+383 (0) 38/200 18 775 +383 (0) 38/200 18 779	gjykatasupreme@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)
+383 (0) 38/200 18 410 +383 (0) 38/247 008	gjykataeapelit@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)
+383 (0) 38 200 17 484 +383 (0) 38 20017388	gjthprishtine@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)
+383 (0) 29/222-125 +383 (0) 29/244-122	gjthprizren@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)
+383 (0) 0290 321 009 +383 (0) 290 322 702	gjthferizaj@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)
+383 (0) 39/434-725 +383 (0) 39 434-725	gjthpeje@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)
+383 (0) 390/324-130 +383 (0) 390/325-423	gjthgjakove@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)
+383 200 177 31 +383 200 177 32	gjthmitrovice@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)
+383 (0) 280/322 180 +383 (0) 280/320 120	gjthgjilan@rks-gov.net	E hënë-e premte (08.00-16.00)

Avokatët:

Mund të kërkonti të gjithë avokatët e licencuar në linkun e mëposhtëm:
<https://www.oak-ks.org/avokatet>

Ndihma Juridike:

Detajet e kontaktit të Agjencisë së Ndhmës Juridike Falas janë si më poshtë:

Tel: 038/200 18 942

Email: info-anjf@rks-gov.net

Adresat:

Zyra Qendrore e Agjencisë së Ndhmës Juridike Falas:

Rr. " Zenel Salihu ", Prishtinë, nr.30; tel. 038 200 18 942

- 📍 **Prishtinë:** Rr. " Zenel Salihu " nr.30; tel. 038 200 18 944 / 038 200 18 941
- 📍 **Prizren:** Rr. "Marin Barleti " nr. 11 ; tel. 029 230 554
- 📍 **Pejë:** Rr. " Bukureshës " nr.8; tel. 039 423 698
- 📍 **Mitrovicë:** Rr. " Vëllëzrit Dragaj " nr.16; tel. 028 534 477
- 📍 **Gjilan:** Rr. "Mulla Idrizi " nr . 41: Tel. 0280 321 134

Institucioni i Avokatit të Popullit:

Detajet e kontaktit për Institucionin e Avokatit të Popullit janë si më poshtë:

Thirrjet falas për palët:

0800 15555

Numrat telefonik të kontaktit:

+383 (0) 38 223 782;

+383 (0) 38 223 783

+383 (0) 38 223 784;

+383 (0) 38 223 789

Telefoni kontaktues për media:

+383 (0) 44 827 844

E-mail adresa:

info.oik@oik-rks.org

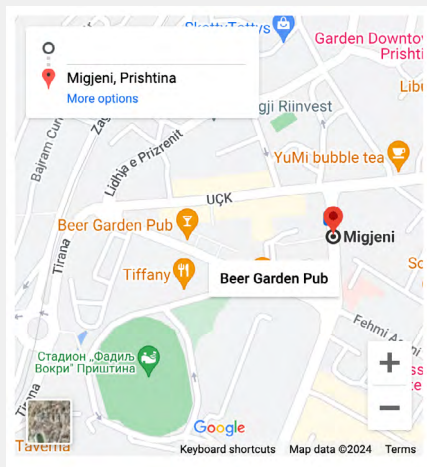
sinjalizimi.iap@oik-rks.org

Adresa e Zyrës Qendrore:

Institucioni i Avokatit të Popullit

Rr. "MIGJENI", nr. 21

10000 Prishtinë, KOSOVË

FOL